

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Miskolczi X. Országos Sörárpavásár.

A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének Központja, a Miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve Miskolcson 1907. évi augusztus 22-én, csütörtökön a vármegyeháza nagytérképében Országos Sörárpavásárt rendez.

A vásár d. e. 9—12 óráig, d. u. 2—4 óráig tart.

A vásáron a közvetlen vétel és eladás szabad. Bizományban a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezte” is közvetíti az eladásokat. Minden eladást a rendező-bizottság ellenőríz. — Az eladások a vásárhelyiségben kiállított minták és bejelentési iver alapján történnek.

A vásáron résztvenni óhajtó eladó árpájából a „Borsodmegyei Gazdasági Egyesület” titkári hivatalának faj és minőségként 5 kg. mintát s amennyiben az árpa eladásával a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét” óhajtja megbízni, egyidejűleg ugyanazon mintából 3 kg.-ot a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének (Budapest, Alkotmány-utca 31.) is beküldeni tartozik.

A minták legkésőbb augusztus 20-ig beküldendők.

A vásár üzletszabályzatát és a bejelentési iverket levélbeli megkeresésre a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala megküldi.

Termelők figyelmébe. A Miskolczi Hitelintézet r.-t. igazgatósága azon kedvezményt nyújtja a t. termelőknek, hogy a sörárpavásárra bejelentett árpát a vásár napjáig miskolczi terménys áruaktáraiba fekbér felszámítása nélkül kész beraktározni s arra megfelelő előleget adni. Ez ügyben sziveskedjenek a termelők közvetlenül a nevezett intézethez fordulni.

A középbirtokosok pusztulásáról.

Lapunk 63. számában Ugron Zoltán értekezett a földbirtokos- és különösen a középbirtokos osztály helyzetéről, amely közleményében nagyon hiven tárja fel a helyzetet és indokolja az erélyes segélykezdő sürgős megindításának szükséges voltát. Előadja, hogy a régi nemesi középbirtokos osztály, mint nemzetfenntartó, joggal követelheti az állami támogatást, mert eddigi anyagi romlásának az okozója nem önműhibája volt és mert ez osztály fenntartása és megerősítése évezredes alkotmányunk fenntartásának legerősebb biztosítéka. A kormány és a törvényhozás kötelessége tehát biztosítani a földbirtokososztály erkölcsi szupremáciájának fenntartását és anyagi boldogulását. Az utóbbi célzt a földterhermentesítés, illetőleg a földbirtokhitel rendezésével véli megvalósíthatónak.

Ugron cikke a nyári szezón daczára is bizonyára fölkelte a közérdeklődést e kérdés iránt, mely sajnos, most nagyon is aktuális. Időszerű pedig azért, mert a 1904. és 1905. évi rossz termések után erősen meggyengült középbirtokos-osztályt, az idejéig még rosszabb gabonatermés romlással fenyegeti. Hiszen a magyar középbirtokosok legnagyobb része éppen a pénzühiány miatt a gabonatermesztésre állapítja birtoka jövedelmezőségét, holott az idén csak feleannyi gabonát adhat el, mint a normális termésű esztendőkből, amely bevétel még csak a kiadások és az adósságok kamatját sem fődözi. Hogy magát fentarhassa, kénytelen lesz újból tetemes adóssággal megterhelni birtokát és az idén drága pénz csak közelebb viszi anyagi romlásához. Ehhez járulnak a szociálisták által szervezett munkásforrongások s a kivándorlás következtében előállott munkásihiány és munkabérdrágulás, továbbá az új gazdasági munkás- és eselédttörvény, mely az új eselédlakások építési kötelezettségével és mindennemű biztosítási illetékek kirovásival, újból nehéz terheket ró az amugy is agyonterhelt gazdára. A bevételek csökkenésével szemben a terhek folytonos szapor-

dása utóvégre is inzulvenssé teszi az amugy is eladósodott magyar középbirtokost, akinek végső menedéke aztán, hogy legalább vagyona romjait megmenthesse — a parcellázás.

A parcellázás az a boldogító idea, amelylyel a merkantilista lapok a föld népét a hazai rőghöz lekötöni és ezzel az ország minden baját orvosolhatni remélik, holott a mai parcellázások, mint nagyjából kizsákmányoló üzelmek, legfeljebb a parcellázó bankokat és vállalkozókat boldogítják. De éppen a gyengekezdő középbirtokosoktól vásárolja el a spekuláció a földet, hogy azt azután méregdrágán kiosztva, apró s törékeny egzisztenciákat teremtsen. Az ilyen üzletszerű parcellázással a kivándorlást aligha is csökkentik, de megtizedelik a középbirtokosokat.

Tagadhatatlan, hogy e pusztulás meggátlására a leghatékonyabb eszköz az Ugron által is sürgetett földterhermentesítés. Csakhogy ez egymagában nem elegendő. Az olcsó hitel szervezésével tényleg megadjuk az eszközt a termelés fokozására, de mit ér ez az értékesítés megfelelő szervezése nélkül?

A középbirtokos-osztály pusztulásának meggátlására és vagyoni helyzetének javítására csak az első lépés a földterhermentesítés. Ennek kiegészítői első sorban a szakismeretek terjesztése. E tekintetben a gazdasági szakoktatás újjászervezésével, népies és gyakorlati tanfolyamok rendezésével, jelenlegi földmivelségi miniszterünk tényleg nagyon sokat tett és e téren a rohamos fejlődés föltétlenül megállapítható. Szükséges volna azonban, hogy a külföldi mezőgazdasági vívmányok közvetlen megismertetése céljából a külföldi szaktudósítói intézmény is gyakorlati irányban szerveztessék. Vagyis hogy a földmivelségi szaktudósító működése ne szoríttassék kizárólag közigazdasági mozgalmakra vonatkozó és hivatalos aktákból lemásolt jelentésekre, hanem utazza be az országot és személyes tapasztalatai alapján küldje be olyan gyakorlati intézmények és berendezések leírását, amelyeknek a mi gazdaságunk is hasznát veheti és amelyeket a

Terményeinket értékesítsük

a **Magyar Mezőgazdák Szövetkezte**

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

utján.

Délvidéki gazdáink forduljanak ezirányban a kötelekünkben működő Dél-magyarországi Mezőgazdák Szövetkezetéhez Temesvár, Losonci-tér 8.

földmivélsügyi miniszter az összes hazai szaklapokban közzététne. Így aztán a gazdaközönség is venné a szaktudósítói intézménynek valamelyes hasznát, csak hogy persze nem miniszteri hivatalnokokat, hanem vérbeli gazdákat kellene szaktudósítókul kiküldeni. Intelligens, több nyelvet beszélő alkalmas ember ezek között is bőven találkozik.

Ugy a közép-, mint a kisbirtokososztály érdekei megvédelmezésének hatalmas eszköze továbbá az értékesítés szervezése és a tőzsdéigyletek szabályozása. Az üzleti kérdésekben a magyar gazdaközönség nagyon is járattan és így teljesen ki van szolgáltatva a sok esetben nagyon is lelkiismeretlen spekuláczióknak. Az eladósodott középirtokosok, amint elcsépelte gabonáját, azonnal a piacra viszi és adja, ahogy veszik. Ez nem új dolog, de sajnos, régi igazság. És úgy történik ez többi termékeivel, úgy, hogy még az eladásban is folyton károsodik.

E bajnak elejét venni csak az értékesítés helyes szervezésével és főleg a szövetkezeti értékesítés nagyarányu fejlesztésével lehet. Igaz, hogy ez első sorban társadalmi feladat, de föltétlenül szükséges, hogy e szövetkezeteket az állam is hatékonyan támogassa. A középirtokosok létérdeke, hogy az értékesítő szövetkezetek nemcsak a szövetkezet raktáraiban, hanem a birtokos helyiségeiben fölhalmozott készletekre is adhassanak 50—60% olesó varrant hitelt és ezzel képesítsék a birtokost a kedvező értékesítési konjunkturák bevéására. Persze ez csak úgy lehetséges, ha a kormány jóállásával, a központi pénzügyek a megfelelő olesó hitelben részesítik az értékesítő szövetkezeteket. Ami ugyan részben már most is megtörténik, de inkább csak a szövetkezeti raktárakban felhalmozott készletekre; ezeket azonban a középirtokosok — a raktárak csekély befogadó képessége miatt — nem igen veheti igénybe. Mihelyt a kellő hitel biztosítottatik, az értékesítő szövetkezetek rohamosan szaporodni fognak és ezek fogják a közép- és kisbirtok termékeit értékesíteni. Csak hogy persze az ilyen nagyarányu állami intervenczió szintén csak törvényhozás útján valósítható meg.

Ami végül a mezőgazdasági érdekképviseletet illeti, annak jelentőségét feleslegesnek tartjuk; itt bővebben fejtegetni. Az OMGE. és a Gazd.

TÁRCZA.

Hasznos és káros madarak.

Irtá: Bársony István.

I.

Egy gazdaember barátomat július végén látogattam meg, akivel aztán bejártam a szép és változatos gazdaságot, amelyen ő az ur. Vadászat ugyan még nincs, vagy legalább ott nem volt, minthogy a terület csak szárazföldi kis vadnak otthona, az efélére pedig csak augusztusban kezdődik a vadászszabadság; hanem azért puskát vittem magammal, mint rendszeren, ha olyan körülmények közt ülök szekérré, hogy ezt megtehetem. A puskám olyan társam, *akitől* csak kényszerítő szükségesség okán szoktam megválni. Jobban esik, ha mellettem van, még ha nem is szándékozom különös hasznát venni. De néha megcsik, hogy elém kerül valami ragadozó, vagy egyébként káros állat, amitől egy töltést sohasem sajnállok.

Most is így történt. Egy hosszalábú gólya huzott át fölöttünk s hirtelenében leszólitottam a magasból.

A barátom csodálkozva nézett rám: — Ejnye, hát te a gólyát is lelővöd?

— Most meg én néztem ő rá csodálkozva.

— Te talán most is szent madárnak tartod a gólyát? — kérdeztem.

— Hát iszen „hasznos” madár, volt a felelet. Nem eszik mást, mint kigyót-békát...

Es ezt egy különben kitünő gazdaember mondta. Elárulta ezzel az egyetlen kijelentésével, hogy egész sereg olyan természetrajzi

Egyesületek Országos Szövetsége már alaposan tanulmányozta és előkészítette e kérdést mely teljesen megérett a törvényhozási tárgyalásra.

Ezzel kívántuk kiegészíteni Ugron Zoltán felszólalását, megjelölve ezekben a közép- és általában a földirtokos osztály fölsegélyezésére irányuló törvényhozási teendőket, amelyek a kivitel sorrendjében:

1. a mezőgazdasági érdekképviselet szervezése;
2. az értékesítés szervezése;
3. a földterhermentesítés, illetőleg a mezőgazdasági hitel rendezése. Mind a három tétel megvalósítása nemcsak a középirtokosok, hanem az egész hazai mezőgazdaság létérdeke.

Törvényhozóink most vakációznak és java részük a maga otthonában közvetlen szemlélője az ideai rossz termés okozta nyomorúságnak. A vidéki képviselők a helyszínen láthatják a régi nemesi birtok allandóan folytonos pusztulását. Nem gondolják, hogy ideje volna ez igazán nemes, nemzet- és alkotmányfentartó és önhibáján kívül pusztuló osztály megmentésére sietni akkor, amidőn ezt az állam minden anyagi megterhelhetése nélkül tehetik?

M. T.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Vöröstarka szarvasmarha köztenyésztésünk regenerátorai.

I.

Pajzs Gyula dr. a „Köztelek” 64. számában cikket irt a mosonmegyei állattenyésztésről, amelyben erősen meg-, illetőleg lebíralja Ujhelyi tanár mosonmegyei népies állattenyésztési irányát. Bírálatának lényege az, hogy a mosonmegyei kiscigárdák által nevelt kevert véreű, minden határozott fajtajelleget nélkülöző és hibás testalkatu bikák, amelyeknél t. i. csak a szülő tehén tejtermelési képessége vétetett tekintetbe, nem valók a köztenyésztés nemesítésére, mert ha közvetlen üszöivadékaik jó fejősök lesznek is, de már a második vagy harmadik generáció föltétlenül elkorcsosodik és akkor a kiscigarda hitvány testű, egészségtelen és gyenge fejősteheneket fog nevelni. Nézete szerint a vöröstarka köztenyésztés javítására csak a

tisztavéru szimmentháli bika való, amelynek tenyészkiválasztásánál azonban az anyaállat tejelőképesége is föltétlenül tekintetbe veendő. Véglökvetkezettéül pedig az Ujhelyi által Mosonmegyében meghonosított tenyészirányt teljesen elhibázottnak és tenyészési elveit minden tenyésztoi tapasztalattal ellenkezőnek nyilvánítja.

Hogy a ciklik irójának mennyiben van vagy nincs igaza, annak vitatásába nem bocsátkozom. Ujhelyi van annyi ember, hogy fogadatlan prókátor nélkül is megvédelmezi a maga igazát. E vita azonban alkalmat nyújtott a bennem régóta vajudó azon kérdés fölvetésére, hogy egyáltalán az apaállatok megválasztásában helyesen irányítatik-e a mi tarka szarvasmarha köztenyésztésünk? És e kérdésre már előzetesen is határozott nemmel felelhetek.

A nagy és kis istálló (magánirtokosok nagytenyészete és a kisirtokosok köztenyészete) termelésében és szükségletében kölcsönösen kiegészíti egymást. A nagy istálló ma főleg húst, tejet és a köztenyésztés részére regenerátorokat produkál. A kisirtok tejet s a nagyirtok részére fejőstehenet és hizlalni való marhát. Jövedelmezőleg csak a nagyirtok hizlalhat, de a lefejó tehenészet folytonos létszámapadását, valamint hizóanyag- szükségletét csak a köztenyésztésből fedezheti.

A tenyészbikák és általában a tenyészanyag megválasztásánál mindig a használati cél az irányadó. A vöröstarka és különösen a szimmentháli állítólág egyaránt alkalmas a tömeg- (hus-, tej- és erőtermelésre. Éppen ezért hódít allandóan tért annak tenyészése.

A szimmentháli marha azonban a tenyészők céljai szerint, akár a hus-, akár a tejtermelés tekintetében, egyoldalulag is tovább fejleszthető. Nálunk a szimmentháli tenyészését elsősorban a nagyirtokosok karolták fel, akik részben felületességből, részben passzióból és talán számításból is a gyors fejlesztésre és a lehetőleg nagy testtömeg előállítására törekedtek. E céljukat el is érték, mert hiszen ahhoz csak bőséges abrak és nagyon kevés szakértelem kívántatik. Hogy e tömegfejlesztés a tejelőképeség, az erőtermelés és jórészt a tenyészkepeség rovására történik és hogy az ilyen petyhűdt szervezetek különösen alkalmas

dologban járattan, amit pedig öneki tudnia kellene. Az olyan madarat, amely a kigyót-békát eszi és csak azt eszi: gazdasági szempontból hasznosnak tartotta; aztán meg arról sem tudott, hogy nemcsak kigyót-békát, hanem sok egyébfélet pusztít ám a gólya; s ha egyáltalában hasznos is hajt, az a mérsékelt szöcskepusztításban és egérfogdosásban nyilvánul.

Csak hogy mind a kettőre éppen csak akkor fanyalodik a gólya, ha nekivalóbb zsákmánya nincsen. A szöcskefogdosás nem kiadós, az egér meg nem a gólya réti hazájában van otthon, hanem inkább a szárazon, a tarlón s a vetésen. Már pedig a gólya elsősorban a mocsarat keresi (hisz gázló), azután a nyirkos, buja rétet és csak utóljára, ha nagy a szárazság, elégszik meg a szöcskét és egeret nevelő területekkel.

Minthogy minálunk hovatovább több lesz a száraz terület, mert a réteket, mocsarakat mindenütt lecsapolják, tehát abban az irányban, ahogy a régi gólyának való területek fogynak, átalakul a gólya is az új életviszonyokhoz és annál többet jár ki a szárazra, ahol sok olyan kisértés éri gonosz cselekedetekre.

A szárazon tudniillik könnyen ráakad egy-egy fészekre, egy-egy már kikelt, de még apró fogoly-csapatra, sőt a barázdában lapuló gyámoltalan kis nyulfiakra is. Egyéb se kell neki. Rögtön bebizonyítja, hogy alkalom csinálja nemcsak a tolvajt, hanem a rablót, sőt a rablógyilkost is; és a jámbor gólya, amely valaha csakugyan eléggé megfelelt áratlan hirnevének, egyszer csak megátalkodott és elvetemedett kártevővé válik.

Hogy *valaha* elég ártatlan volt, az igaz; akkor tudniillik, amikor a még meglevő nagy mocsarak-

ból éledgelt s ami ott a csőrére és hegyéb kerül, az az ördögnek se kellett, sőt még csak olyan hasznosnak se lehetett tekinteni, mint a gazdaságok rovarpusztító békáit, kigyóit. Hisz más a lápi béka és más a gazdaságbeli béka. Az előbbi vagy van, vagy nincs, s az a szunyog-álca, amit elpusztít, a lápon meg se kottyan; ellenben a gazdaság réti békái csakugyan valósággal hasznos állatok, mert gazdasági növényt nem bántanak, ellenben az a rovar, amit elpusztítanak, jobbára növényzabáló és rongáló volt.

A régi gólya tehát nem a *mai* gólya, minthogy a mai gólya nem úgy él, mint a régi. Igaz, hogy nálunk nem is élhet már úgy, minthogy sok minden nagyon megváltozott, amiről ő kelme nem tehet. De amig gólyáink ezentúl még lesznek, azokat másképpen kell megítélnünk, mint ahogy apáink és kivált nagyapáink ítéltették meg az ő gólyáikat.

Azt mondtam, amig még lesznek gólyáink. Tudniillik úgy tapasztalom, hogy a gólya esztendőről-esztendőre fogy minálunk. A száraz évek s a lecsapolt területek elriasztják innen a hosszalábú pirosesőrű gólyát. Egy darabig csak próbálgatja: hátha ki lehetne birnia valahogyan; tavasszal megjön és erőlködik, hogy kihuzzon itt még egy esztendőt. Akkor még — márcziusban és áprilisban — van is víz a réten, a kaszálón, de aztán jön a nyár, a kánikula, amikor olyan pontokon, ahol ezelőtt csónakázunk, egy kanál víz sincsen s akkor a gólya szinte teljesen szárazföldi életmódra szorul, amit csak muszájból tűr; s ha többször is türte, végül megunja. Itt hagyja a régi fészket és arrább vonul, ahol még van víz, van nekivaló mocsár.

médiumok a gümőkóros fertőzésre, azt akkor részben még nem is tudták, de nem is törődtek vele. A földlog az volt, hogy ilyen tetszetős küllemű és gyors fejlődésű tenyészivadékokat nagy áron elkaphatók, úgy, hogy a növények-eladásból származó jövedelem busásan fődözte a megcsökent tejhasznot.

Igy alakult ki a speciális magyar hizó szimmenthali jelleg, mely testnagyság és formatókély tekintetében meghaladta az eredeti svájczit, de a tejelőképességben emennek messze mögötte maradt. Ilyen hizójellegű szimmenthali tenyészt már jóformán az összes magyarországi nagytenyészt. E tenyészirányt pedig csak megerősítette az utóbbi évek nagy husrágasága, mert egy a tenyészállatok valamint a tinók kitűnő áron voltak értékesíthetők.

Az állattenyésztési felügyelőségek azon elvből kiindulva, hogy a köztenyésztés csak tisztavérű apaállatokkal javítható, az ilyen hizójellegű tenyésztekből vásároltak a köztenyésztés részére regenerátorokat. Tehették ezt annál könnyebben, mert maguk a kistenyésztek is bomlottak a nagytestű, szép tarka marha után. Ahol már szép, nagytestű tarka tehénállomány volt, mint pl. Bonyhád vidékén, ott e keresztezés nem is okozott bajt, mert a szimmenthali ha nem is tejelőképességben, de formatókélyben mindenestre javította és kiegyenlítette az eredeti bonyhádi marhát, úgy, hogy az országsszerte keresett tenyészanyaggá vált, amelynek az árát ugyancsak jól megfizették. Ahol azonban kevésbé fejlett, vegyes tehénállományra osztották be e magas vérű bikákat, ott az eredmény egy a leborjazások számában, mint a növények minőségében miserabilis volt. A legeltetésre utalt kiscsorda nem bírta a kényes borjut illő módon felnevelni, a hatalmas bikától korcsokat nevelt és maga a drága bika is rövid néhány év alatt részben a toleránsabb, részben a hiányos takarmányozásból kifolyólag tenyészképtelenné vált.

E balsiker kizárólagos okozója az volt, hogy a szimmenthali tenyészkörzetbe beosztott legtöbb vidéken, minden átmenet nélkül magasvérű, hizójellegű és így fölötté igényes bikákat osztottak be a silány tehénállományra. A kiscsordának azonban kevésbé gyors fejlődésű és igényes, de jó tejelő marhára van szüksége, amelyet saját szerényebb anyagi körülményei között is fölnevelhet. E célra azonban a mai

szimmenthali nagytenyésztetek hizó bikái teljességgel alkalmatlanok.

A köztenyésztésre szánt bikák beszerzésében tehát az állattenyésztési felügyelőségek működése igen sok helyt, de különösen a magyarságlakta vidékeken kudarcot vallott. Nagyon szabású eredményeket inkább csak az amugy is fejlettebb állományval rendelkező, németajku községekben értek el. Az előbbiekre tehát nem jól választották meg a tenyészanyagot, de az is igaz, hogy nem is volt miből választaniok, mert a kevésbé igényes és tejelő szimmenthali jelleg ma Magyarországon jóformán nem is létezik. A bonyhádi tájfajta pedig még nem tekinthető kiegyenlített és biztos átörökítő képességű fajtának.

A köztenyésztés javítására szánt bikák tenyészítésében a nagybirtokosnak a kisbirtokos igényeihez kell alkalmazkodnia. Tehát jó testalkatu, de nem túlnehéz, kevésbé igényes, jó fejős és így kevésbé gyorsan fejlődő gümőkórmentes bikákat kell nevelnie és nem pedig kiállításra szánt monstrumokat. Ha aztán a köztenyésztés tehénanyaga megjavult, akkor lehet majd fokozatosan áttérni a nagyobb testűre és igényesebb, de mindig jó fejősöktől származó bikák alkalmazására.

TEJGAZDASÁG.

Kísérletek egy új rendszerű tejszűrővel.

(Fiedler Ignác szabadalma.)

— A m. kir. tejkísérleti állomás közleménye. —

A tejgazdaság évről-évre rohamos lépésben fejlődik, e nagy fejlődést részben az teszi, hogy az emberiség, de különösen a gazdaközönység belátta, hogy a tejtermeléssel jövedelmezősége miatt érdemes foglalkozni, másrészt hozzájárul az a körülmény, hogy élelmiszerünk napról-napra drágulnak, tehát keresettebbé válnak, mi természetesen a tej és tejtermékeknek is állandó piacot biztosít.

Mi sem természetesebb már most, hogy e rohamos fejlődés maga után vonta a tejgazdasági eszközök tökéletesítését is. A szakemberek folyton foglalkoznak azzal, hogy hogyan és mi-

ként létesítsenek, illetve konstruáljanak olyan eszközöket, melyek a tejgazdaságban nemcsak az üzem lebonyolítását megkönnyítsék, hanem a modern kor szellemének és különösen a higiénia követelményeinek megfeleljenek. Ilyen tejgazdasági eszközök egyike a tejszűrő.

Amilyen egyszerű, igénytelen eszköznek látszik, éppen olyan nagy fontossága van ezen eszköznek a tej kezelésénél azért, mert helyes és lelkiismeretes alkalmazása mellett a tejnek megtisztítása által határozottan elősegíti annak tisztaságát, így tehát kellemes ízét és tartósságát is.

Ha visszapillantunk a múltba, úgy látnunk kell, hogy eleinte bizony nagyon primitív eszközöket alkalmaztak a tejszűrésre (közönséges vászonruha), míg ellenben ma már a legmodernebb szűrőkkel találkozunk, melyek a tejet nemhogy szűrik, hanem filtrálják. Hogy mennyivel alkalmasabb és jobb az utóbbi az elsőnél, azt hiszem annak bővebb fejtegetésébe nem kell bocsájtkoznom, egyébként erre vonatkozólag már számos leírást és ismertetést olvashattunk.

Egy ilyen új rendszerű szűrővel tett kísérleteket a m. kir. tejkísérleti állomás. Nevezetesen Fiedler Ignác jószágigazgató (Stift-Tepl-ben Csehország) konstruált egy szűrőt, ahol a szűrés először egy rézsodronyszűrő eszközzel, amely a durvább piszkot felfogja, utána pedig a tej két mull-lemez közé préselt vattaszűrőre kerül, ahol azután gyökeresen tisztítatik meg.

A szűrő tölcésalakú, fedéllel van ellátva, felül van elhelyezve a rézsodrony, alul pedig ráerősíthető egy karika segítségével a vattaszűrő.

A szűrő a magyaróvári főhercegi uradalomnak tehénésztésében próbáltatott ki munkaképességre, a tisztítóképesége pedig a m. kir. tejkísérleti állomás laboratóriumában határozottatott meg.

Három nagyságu szűrő küldetett be kipróbálásra, egy kicsi, egy középnagy és igen nagy.

A kísérletek, mint említve volt, szűrő- és tisztítóképeség irányában eszközöltettek és pedig a következő eredménnyel:

A kis szűrő 37 liter tejet akadálytalanul szűrt át, az ezután felöntött tej szűrésé már nehezen ment, a tej mely 3.14 milligramm szennyet tartalmazott, 1.98 milligrammra tisztít-

nos énekes madár számára fészkelő fákat és bokrokat hagyjon meg a földjén.

Hisz a legtöbb madárnak fa és bokor kell s ahol ez nincs, ott egyáltalában nem költ. Ezért nincs is azután pacsirtánál és hantmadárnál egyéb a nyílt mezőkön.

Azok közül a madarak közül, amelyek nagyobb rajokban is jelenkeznek, főképpen a veréb, a seregély és a fekete varju érdekli a gazdát. Ezek közül a veréb és a seregély csak a költés után, amikor a fiókák anyányiak, tart össze rajok szerint; míg a fekete varju, mint telepesen költő madár, mindig sokadmagával szeret együtt lenni. A verébről és a seregélyről általában minden gazda tudja, hogy mit tartson; gyümölesérés idején mind a kettőt a pokolba kívánja, ámbár mind a kettőnek sok hasznát látja tavasszal. Később pedig a seregély a nyájak közt valóságos áldás, rengeteg legyet, bögölyt és bögölybát pusztít, valamint a szöcskefogást is alaposan érti. A fekete varju-ról annál zavarosabb a sokféle vélemény. Pedig az alapos begy- és gyomorvizsgálatok ma már kétségtelenné tették, hogy a fekete varju feltétlenül hasznos madár. A vetést ha gyöngye, megtépdési ugyan, de akkor sem a vetés kell neki, hanem rovarálcát igyekszik kiásni a porhanyó talajból. Amint pedig a vetés sürösödik, ott a varju mind ritkábban tud vadászni álczára, rovarra, abban is hagyja mihamarabb. Az őszi tengeritáblák aránylag még legjobban megsínylik a fekete varjut, meg a napraforgótányérok, ámbár azokat is jobban dézsmálják a csirkék s a tengeliczek.

(Folytatása következik.)

Mialatt pedig erre rászánja magát, máris kénytelen volt az új viszonyok közé illeszkedni a régi tanya környékén. A tarlót s a száraz mezőket, gazos árokpártokat kutatta át és rákapott a kis fogolyra, a kis nyulra, egyszerűen: kártévő állat vált belőle. A civilizációt ő is megérzi a nehéz megélhetés keservei által és ebben a „segíts magadon” jelszavas küzdelemben épp oly önzővé válik, mint mindazok, akik az isten segítségével többé nem bíznak.

Régen is megtette azt egynémely házi golya, hogy elhordta a kis csirkét, sőt a kis macskát is; de az mégis csak ritkaság volt, nem volt rendszer. Olybá kellett azt tekinteni, mint egyes golyáknak a visszaéléseit. Hisz rugós lóval, öklelő tehénnel is van az embernek dolga-baja. De ugyan szépen volnánk, ha minden ló kiragná a fogunkat és minden bocki felöklelné bennünket. Már pedig mai napság minden golya kárt tesz; ha nem is valami számottevőt a gazdának, de igen sokat a drága pénzen vadat nevelő vadtenyésztőnek és vadászának.

Kiméletet tehát nem érdemel.

Tagadhatatlanul szép és kedves látvány a golya a falusi házak és csürök tetején s az emberhez való hűséges ragaszkodásával megnyeri azokat, akik nem tudják, mi lakik benne, de hát vége annak az időnek, amikor a golyát hasznos állatnak tarthattuk. Ma még csak nem is közömbös, hanem egyenesen kártévő és még a legjobb esetben is olyan, amely több kárt okoz, mint hasznot.

A károság és hasznosság kérdése egyébiránt teljesen egy irányban csak igen-igen ritkán dönthető el a többi madárnál is. Az igazság tulajdonképpen az, hogy a legtöbb madár időszakonként és helyenként hasznos, máskor meg, más időben és más helyen könnyen károsná válik.

A gazda szempontjából, értvén gazda alatt egyszersmind a gyümöleszermelőt és a bortelemelőt is, valamennyi énekes madár első sorban hasznos, mert ez a maga idejében mind rovarpusztító, még pedig egyik-másik oly mértékben, hogy föltétlenül több hasznot hajt tavasszal a hernyóirtással, mint amennyi kárt egyáltalában tehet később a gyümölesben. Hisz a hernyó, ha a madár nem segítene az embernek a hernyóirtásban, az egész várható termést tönkretenné, holott a sok gyümölespusztító madár egy kis kereplőzajra odább áll és ha teszen is kárt, jut is, marad is mellette haszon.

Igaz, hogy a mai viszonyok közt a hernyótól alaposan meglepett területeken a gazda hernyózó ollója nélkül viszont a madár se sokra menne, de ez csak azért van, mert — sajnos — kevés a nekünk hasznos madár; lehetne egy kis kimélet és gondozás mellett sokkal több is. És ennek mindnyájan roppant hasznát látnók.

E tekintetben nemcsak a könnyelmű és lelketlen fészkeszedés megakadályozása, a fiókák elfogása, a tojás elrablása s az öreg madár elfogása volna szigorúan tiltandó, megakadályozandó és büntetendő, hanem minden gazdának kötelességévé kellene tenni, hogy a hasz-

LYAM.

amelynek
anraállat
be vendő.
elyi által
yészirányt
ési elveit
enkezőnek

van vagy
ésátkozom.
atlan pró-
ga igazát.
a bennem
ére, hogy
sában he-
vasmarha
előzetesen

osok nagy-
nyésztése)
önösen ki-
főleg hust,
erátorokat
nagybirtok
b marhát.
zálhat, de
napadását,
k a köz-

nyészanyag
ti cél az
a a szim-
a tömeg-
kért hódít

tenyész-
ár a tej-
s tovább
nyészté-
olták fel,
passzióból
szítésre és
ára töre-
ert hiszen
yon kevés
gfejlesztés
jórészt a
s hogy az
alkalmas

hegyélő
még csak
ni, mint a
yóit. Hisz
béli béka-
szunyog-
kottyan;
Eyan való-
gi növényt
amit el-
s rongáló

minthogy
égi. Igaz,
minthogy
l ő kelme-
még lesz-
nk, mint
ítelhették

golyáink.
ya eszten-
áraz évek
a hosszu-
ak próbál-
gyan; ta-
kihuzzon
márczius-
réten, a
kánikula,
esónakáz-
a golya
orul, amit
orte, végül
és arrább
ó mocsár.

tatott, a középnagy szűrő 84 liter tejet szűrt akadálytalanul és ennek 33 milligrammnyi szennytartalmát 1'30 milligrammnyira redukálta. A kísérletek fejés alatt, tehát tőgyemeleg tejjel eszközöltettek. A nagy szűrő Levél község tejszűrővetében próbáltatott ki, hol is 950 liter tejet szűrt le akadálytalanul, mely 14 milligramm szennyet tartalmazott és dacára a nagy mennyiségnek, a tisztítóképeség mégis teljesen megfelelő volt, mert a szennytartalma a szűrt tejnek 1'60 milligrammnyira csökkent, egy literre számítva.

Mind a három kísérlet tehát azt igazolta, hogy az egyes szűrők úgy szűrő- mint tisztítóképeség tekintetében megfelelőek, természetesen csak a jelzett tejmennyiségek keretén belül. Így tehát a kicsi és a középnagy kiszűzőknek alkalmas, a nagy pedig nagyobb tehenészetekben használható. Megjegyezzék azt, hogy az egész nagy szűrőn kívül, miként Fiedler írja, van oly szűrője is, mely 120-130 liter tej szűrésére alkalmas.

Felémilitendőknek tartjuk, hogy a szűrésnél vigyázni kell arra, hogy a vattaszűrő kellően erősíttessék fel, mert ellenkező esetben igen könnyen meglazul, tehát nem jól zár, így esetleg még egyik vagy másik oldalon fel is nyílik, mely körülmény természetesen a szűrésnek hátrányára van. Ez az eset a kísérleteknél előadta magát addig, amíg a vattaszűrő megerősítése a régi kengyeles zárral történt, amióta azonban a zár csavarmenettel látottat el, e kellemetlenség elmaradt.

Aki a szűrők iránt érdeklődik, forduljon Fiedler Ignác jószágigazgatóhoz Stift-Tepl (bei Marienbad, Csehország). *Mesterovits Iván.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

542. kérdés. 100 kat. hold dohánytermesztési engedélyem van, adhatok dohány alá holdanként mintegy 200 mmázsa ereit istállótrágyát, melyet — minthogy a kinstár részére friss trágyázásban dohányt termeszteni nem szabad — a tél beállta előtt okvetlenül alászántani akarok. Jövő évben természetesen dohányom alá 30 cm. mélyen gözekevel fogok szántani, a gözeke azonban csakis október hóban áll rendelkezésemre. Ha a trágyát a mélyszántás előtt kihordatom, a gözeke tulságos mélyen leforgatja, ha pedig a gözeke szántása után akarom a trágyázást foganatosítani, attól félek, hogy esős időben a mélyszántáson a mi fekete földünkön képtelenség lesz a trágyát kihordatni és alászántani, sőt a trágya alászántására korai fagyok beállta esetén nem lesz elég idő, mert a trágyakihordásra körülbelül 4 hétre, a leszántására pedig mintegy 2 hétre lesz szükségem. Október hó folyamán e munkákból semmit sem végezhetek, mert a vetéssel lesz elfoglalva minden igám, sőt árpa, zab és zabosbüköny alá is mindenestre ugarni akarok. A trágyát pénzesz igák-

kal kihordatom, ezáltal saját igám részére 4 hetet nyernék.

Kérem, mi lenne gazdaságosabb, a trágyát pénzesz kihordatni októberben s novemberben saját igáimmal leforgatni, avagy a trágyát saját igáimmal a gözeke szántása előtt kihordatni s a szántás mélységét 25 cm.-re redukálni?

S. P.

543. kérdés. Imperialsajtgyárat helyben alapítottam, több oldalról kaptam ajánlatot a mintákat eredetiben csomagoló ládácskára, melyeknek méretei 22, 3 és 2 centiméter, összeszelve edzett fából, de sem az ár, sem pedig az elkészítési módszer nem felelnek meg követelményeimnek. Keresek egy famegmunkáló céget, mely ilyen imperialsajt-ládácskákat nagyobb mennyiségben és olcsón elkészítene.

S. F.

544. kérdés. A gazdaságban évi konvenczióra felfogadott mesteremberek (bognár, kovács, kőmives stb.) bejelentendők-e az 1907. évi XIX. törvényzikk alapján létesített állami munkásbetegség- és balesetbiztosító hivatalnál biztosításra?

Sz-i uradalom.

545. kérdés. Egy 15 holdas mocsaras helyet, melybe a felesleges artézi víz folyik, hogyan ültethetném be náddal?

A nád vidékünkön jól értékesíthető s ezen vizállást nem tudom semmire sem használni.

P. P.

546. kérdés. Tizenöt-husz db pinzgau tehenet óhajtanék importálni. A vásárlást személyesen kívánom eszközölni. Kérem: hol és miképpen volna ez a mennyiség a helyszínén a legpraktikusabban beszerezhető?

Dr. M. J.

547. kérdés. Somogy vármegyéből szerzett kopasz buza Erdélyben vethető-e?

L. B.

548. kérdés. Gazdaságunkban 10-15 holdnyi területen fűzvesztermelést óhajtok berendezni. A terület fekvése partos töoldali gyepek, kaszálásra vagy legeltetésre nem alkalmas, buja kákaszerű terménnyel benőve. Talaja barna vizenyős homok. Kérem alkalmas volna-e most ez év őszén jól felszántva, tavasszal bármi ipari czélra alkalmas nemes fűzvet beültetni. Ha igen, mely fajtaival, hogyan ültetve és hol lehetne a dugványt beszerezni?

U.

549. kérdés. Egyik tábla lóherém igen ritka és foltos. Oka annak a későn vetés és a nagy szárazság. Mily fűmagot kellene rávetni esetleg beboronálni?

S. M.

550. kérdés. 200 hektoliter borom van, mely teljesen megfeketedett, mely valószínűleg a rossz kezelés és az új hordó következtében állott elő; mivel tisztíthatnám én azt meg házilag, hogy sokba nem kerüljön?

H. F.

551. kérdés. Könnyű homokos talaju rétegre az őszszel 1200 öles holdanként 100 kg. Thomas-salakat és 100 kg. kaintot szándékozom kiszórni, utána jól beboronálni. Remélhető-e így megfelelő eredmény és lehet-e a rétet a műtrágya kiszórása után legeltetni?

I. I.

552. kérdés. A lenmag kitisztítását a gubától akartam megkezdetni, azonban gépészem többféle kísérletezés után sem tudta azt elvégezni. Először a lóher-magfejtővel próbálko-

zott, de ekkor 1/3 része összetörve jött elő a gépből. Miután koptató nélkül akarta a munkát elvégezni, de ily módon sem tudta, mert a mag többnyire tisztátalanul jött a gép alá és a zsákba nem folyt semmi. Miután a lenmag zsákban van raktáron, tisztátalan állapotban, attól tartok, hogy az meg fog a zsákban romlani. Kérem, hogy mily módon és mily eszközökkel kell lenmagot a gubájától legkönnyebben és leggyorsabban megtisztítani?

B. L.

553. kérdés. Németországi magkereskedők nagyon ajánlják zöldtrágyázásra a fehér bokharai herét (Melilotus alba altissima), mely állítólag ősszel vagy tavasszal buzára vagy rozsra vetve nagyon jó eredményeket ad. Egy ízben próbát is tettem vele kicsinyben, buzára vettem ősszel néhány kilót, ki is kelt, de kifagyás, illetőleg a buza nagymérvű megdülése folytán semmi sem maradt belőle. Ajánlható-e ez tavaszi vetéssel zöldtrágyanövénynek? Talajom középkötött vagy a közepesnél még inkább valamivel kötöttebb. A lapos magu fehér csillagfűrt több éven át próbáltam, de a jobb földekben sem ad elegendő nagy zöldtömeget, azonkívül a mag- és a talajelőkészítés (mint a bükönyvel, lóbabnál) is drága.

L. F.

Feleletek.

Trágya leszántása dohány alá. (Felelet az 542. sz. kérdésre.) A felvetett kérdés alapján kétféle eljárás lenne alkalmazható.

1. Az istállótrágyát most vagy szeptemberben kihordani, középmélyen (15-16 cm.-re) leszántani igáserővel s ősszel a rendes mélységű (30 cm.-es) gözekezántást megadni. Ezen eljárással a trágya a középmély talajrétegben maradna s mindenesetre legjobban érvényesülne.

2. A trágyát a gözekezántás előtt kihordani a tarlóra s gözekevel 25 cm. mélyen leszántani. Igaz, hogy ez esetben a trágya kissé mélyebben kerül a talajba, de rendszeren szárazabb jellegű tavaszi s nyári időnkre való tekintettel, ez nem lenne nagy baj, sőt erre való tekintettel akárhányszor előnyösebb, mint a sekélyebb letakarás, mert a dohány mélyebben gyökerezővé válik és a szárazságnak jobban ellentáll. A 25 cm.-es szántás pedig a dohány alá teljesen elegendő, sőt tulságosan sok nyers földnek közvetlen felhozatala árt a dohány minőségének; ez alul csak a kapadohány tesz kivételt.

Végül kérdés, hogy 30 cm.-es mély szántás mellett (ha a föld még mélyítve nem volt) kell-e egyáltalán istállótrágya a dohány alá? Szerintem nem kell, mert a mélyebb rétegekből felhozott föld táplálóanyagokban amugy is gazdag. A trágyát inkább máshol használnám fel.

Mindez különben számítás dolga; czeruzával a kézben kell az ottani viszonyoknak megfelelőt kiválasztani.

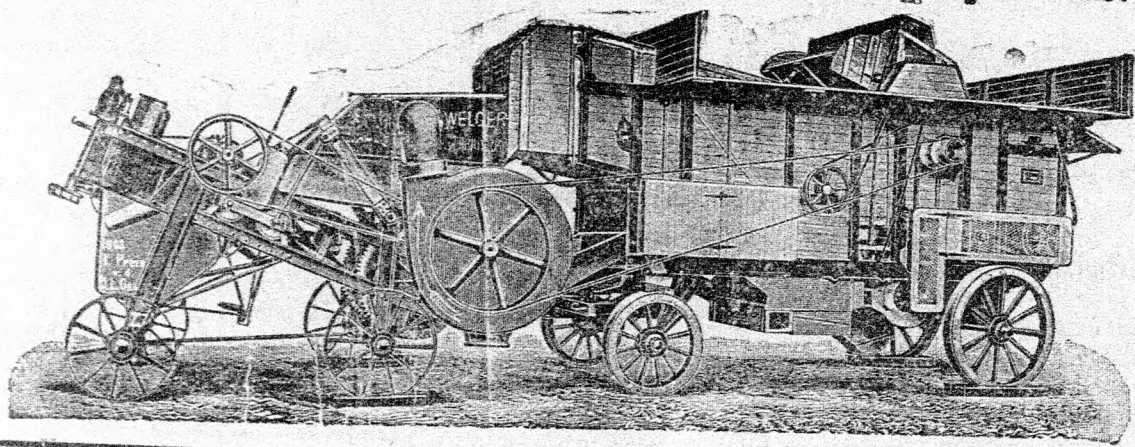
K. K.

Pakoló-ládácskák. (Felelet az 543. számú kérdésre.) Igen csinos, bükfadescskákából készült saját gyártmányu csomagoló-ládácskákat készített! Munk Rezső az előbb létezett

!!FONTOS UJDONSÁG!!

7-8 munkás megtakarítható!

Szabad. Welger-féle teljesen önműködően kötöző

szalmaprés-elevator.

A meglévő mozdony változatlan használata mellett minden cséplőhöz alkalmazható! Összehasonlíthatatlanul czélszerűbb minden más szerkezetnél.

A kizárólagos gyártási jog tulajdonosa a magyar korona országaira nézve az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részv.-Társulat
BUDAPEST, VI., Váci-ut 19.

Prospektus kapható. Működésben megtekinthető.

m.-szlatinai fatelepen, mely néhány év előtt megszűnt. Új fatelepet létesített azonban Karánsebesen (Krassósörény vármegye). Azért legjobb lesz egyenesen vele összeköttetésbe lépni a ládácskák nagyobb mennyiségben való készítése végett.

Szegődményes mesteremberek biztosítása. (Felelet az 544. sz. kérdésre.) A gazdaságban évi konvenczióra felvett mesteremberek (bognár, kovács, kőműves, stb.) bejelentése az 1907. évi XIX. t.-cz. alapján létesített állami munkásbetegségélyező és balesetbiztosító hivatalnál balesetbiztosításra nem kötelező, mert az illetők iparukat nyilvánosan, azaz üzletszerűen nem üzik, hanem az 1876. évi XIII. t.-cz. 59. §-a alapján, illetve az ezt magyarázó 1902. évi 9895. számú földm. miniszteri rendelet 2. pontja szerint gazdasági cselédeknek tekintendők s ennek folytán baleset ellen az 1900. XVI. t.-cz. 8. §-ában meghatározott hozzájárulás ellenében biztosítandók.

Nádtermesztés. (Felelet az 545. sz. kérdésre.) Új nádat legegyszerűbben és leghibátlanabban a nád gyökereinek elültetésével nyerhetjük, melyeket valamely régi nádasból kell beszerezni. Az elültetésre szánt gyökérszárak oly hosszúak legyenek, hogy darabonként legalább négy bütykös esomó legyen rajtuk. Megeredés után ezekből fakadnak az új gyökerek s a földfeletti hajtások, melyeknek mindegyike azután új gyökérszárakat hajt, illetve új fészkeket képez s így a fiatal nádas hamarosan szétterjed. Nagyobb vízállásnál csak a terület széleit ültetjük be, ahonnan a nád fokozatosan szétterjed; alacsonyabb vízállással az egész terület beültethető. A gyökérszárakat 50 cm.-es kötésben ültethetjük oly módon, hogy egy furófaival a part felé rézsutosan furt lyukba beledugjuk a gyökérszárakat s egy-két fakampóval jól odaerősítjük, illetve leszoritjuk, hogy a víz hullámzása helyükből ki ne mozdítsa. A fakampó földbezsúrt szárrésze (ágrésze) 20–30 cm. hosszú és meghegyezett végű legyen, kampós vége pedig 10–15 cm.

Az ültetést legjobb nyár vége felé eszközölni, mert ekkor a vízállás egyrészt legalacsonyabb, másrészt a fiatal ültetvény a tél beálltaig kellően megerősödhet s a téli időjárásnak jobban ellenállhat.

Pinzgauer tehének beszerzése. (Felelet az 546. sz. kérdésre.) Pinzgauer tehének beszerezhetők az október 15-én St. Johannban (in Tirol) megtartandó Pinzgauer Zuchtgenossenschafts Verbandausstellungon. Közlebbi felvilágosításokat adhat a Nordtiroler Pinzgauer Viehzuchtgenossenschaftsverband in St. Johann in Tirol (Geschäftsleiter Nikolaus Fischer in St. Johann in Tirol). Megjegyezzük azonban, hogy maguk a pinzgaueriak is többször megfordulnak a brassói szász gazdasági egyesület tagjainál bevásárlások végett, s így a kérdéstevő mint erdélyi gazda czélszerűen tenné, ha az import helyett előbb itt nézne körül s a brassói szász gazdasági egyesülethez is fordulna.

Tarbuza-vetés. (Felelet az 547. sz. kérdésre.) A somogyi tarbuza mint ilyen Erdélyben vetendő, mert szárazabb vidékről csapadékdúsabb vidékre a mag bátrabban vihető át, mint megfordítva. Felhívom azonban figyelmét a kis-

küüllői tarbuzára is, melyet a somogyi tarbuzával párhuzamban lehetne kipróbálni.

Kosárfűz telepítése vizenyős homokon. (Felelet az 548. sz. kérdésre.) A fűzvesző szintén nem türi a felszínhez közel pangó talajvizet, bármennyire szereti a nedvességet. Az ily ingoványos talajt először alkalmassá kell tenni a művelésre. Ez az ugynevezett felágyalással történik, melynek módját Fekete Lajos „A tölgy és tenyésztése” cz. munkájában erre nézve közölték szerint az alábbiakban ismertette:

A talajt mindenesetre jó lesz mélyen felszántani, hogy a giz-gaz a homokkal keverve korhadjon, de a fűz maga is a minél mélyebb porhanyitást kívánja. Most aztán a víz levonulása irányában, tehát a tó felé, a 10–15 holdas területen végig egy vagy több 1–1,2 méter széles árkot ásunk, erre ferde irányban egymással párhuzamosan, szintén a mélyebben fekvő tó felé eső torkolattal, mellékárkokat 0,8–1 méter szélességgel.

Ha a mellékárkok hosszúak, helyenként összekötendők egymással.

Az árkok mélysége a viszonyokhoz képest különböző, de a főárkoknak mindig mélyebbnél kell lennie, mint a mellékárkoknak.

Az árkokból kiásott földet azután az árokközökre hánnyák a munkások s ezáltal azt annyira felemelik, hogy az árkok által sülyesztett talajviz a gyökereket nem érinti, mivel 15–20 cm. magas talajréteget kapnak ezáltal az árokközök. A szükséges napszámok pl. 1 méter széles, 70 cm. mély árkok kiásására egymástól 5–5 méter távolságban, a föld felhánnyására és eltergetésére az árokközökön holdanként jó viszonyok között 120, közepes viszonyok között 220, kedvezőtlen viszonyok között 320. Az így elkészített föld alkalmas nemes füzek elültetésére. A legjobb fajta nemes füzek a Salix viminalis, S. uralensis, S. purpurea, S. amygdalina. Az elültetés 30–50 cm. es sorokban történik, melyekben a dugványok egymástól 15–20 cm.-re lehetnek. Alkalmas dugványt talán Wild Ernő tisztartó utján lehetne kapni Szt.-Ivántanya, u. p. Nagybecskerek.

Földes János.

Ritkás lóhere. (Felelet az 549. sz. kérdésre.) Az ideai vetésű lóhere, a kései vetés és a szárazság folytán ritkás és foltos s ezt fűmagvetéssel óhajtáná feljavítani. Itt mindenesetre azt kell figyelembe venni, hogy a lóhere már csak a jövő évben fog egy évig hasznóvélt adni, a füvek legnagyobb része pedig teljes kifejlődését egy év alatt nem éri el. E tekintetben kivételt képez az olasz perje (Lolium italicum), mely őszzel elvetve, a jövő évben már teljes termést adhat, csak hogy őszi vetése igen bizonytalan, mert zsenge állapotában könnyen áldozatul esik a ténnek, bár jelen esetben a lóhere mint ilyen, bizonyos mértékben védelmet fog szolgáltatni. Ezenkívül figyelembe jöhetne a biborhere, mely őszzel elvetve, jövő évben (mint egyéves növény) a lóhere első kaszálását tetemesen szaporíthatná, a sarjában pedig (ha ez megtagyatrónék) az olasz perje foglalná el a nagyobb mértékben helyét. A kísérletet meg lehetne tenni; szeptember elején az előzetesen jól megfogasolt földre, kat. holdanként

számítva, 8 kg. biborherét és 5 kg. olasz perjét lehetne kiszórni a ritkás helyekre; a nagyobb foltokat pedig felásva, vagy ezen keveréssel, vagy esetleg vörös lóherével bevetni s késő őszzel kevés szalmával, vagy szalmás trágyával vékonyan betakarni.

Megfeketedett bor helyrehozatala. (Felelet az 550. sz. kérdésre.) Noha a közlésből nem tűnik ki, mégis valószínű, hogy a szóbanforgó bor megtört. Van ugyan feketetörés is, amit vasnak bizonyos mértékben felül való kerülése okoz, de van u. n. barnatörés is, amit a borban végbemenő oxidáció okoz, ha borban a barnulást közvetítő anyag (u. n. oxidáz) jelentékeny mennyiségben van. Segítségét találhatunk a bor törése ellen a bor kénezésében és derítésében, kivált ha azt ismételt alkalommal; de némely bor e tekintetben igen makacs. Legjobban ajánlanánk, ha a kérdéses borból egy palaczkával a budafoki m. kir. pinzemesteri tanfolyam igazgatóságához betetszenék küldeni és egyben onnan kikérni egy vándorpinzemestert, aki az utiköltség és igen mérsékelt napidíj fizetése ellenében a helyszínére utazik és ott a kellő miveleteket okszerűen alkalmazva és végrehajtva, csekély költséggel a bort a lehetőségig rendbehozza.

Homoki rét műtrágyázása. (Felelet az 551. sz. kérdésre.) Homokos talaju rétre, melyen jó minőségű füvek teremnek s csak hozama csekély, magyar holdanként 100 kg. thomassalakat és 100 kg. kainitot óhajtana kiszórni.

A homokos talaju (és csekély hozamu) rétre, úgy a thomassalak, mint foszfortrágya és a kainit (vagy esetleg a 40%-os kálitrágya) mint kálitrágya feltétlenül szükséges. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy első ízben óhajt műtrágyát adni, a fentemlített mennyiség kevés. A thomassalaktól magyar holdanként legalább is 200 kg.-ot, a kainitból 250 kg.-ot kellene kiszórni. Utóbbi helyett jobb lenne az u. n. 40%-os kálitrágyát használni, melyből magyar holdanként 75 kg. kellene (ez megfelel körülbelül 250 kg. kainitnak) s így a szállítás is jóval kevesebbe kerülne.

A thomassalak és a kálitrágya összekeverve egyszerre szórható ki és pedig késő őszzel, október végén, november elején, vagyis a legelőtetés beszüntetése után. Miután a termések állandó fokozása czéljából a kálifoszfatrágyázást 2 évenként meg kell ismételni, a következő években a rendszeren kiszórandó mennyiség 150 kg. thomassalak és 60 kg. 40%-os kálitrágya lehet, amit évek multán azután 100 kg. thomassalakra és 50 kg. kálitrágyára lehetne csökkenteni. Csakis ily eljárás mellett lehet eredményre számítani, annál is inkább, mert a műtrágya hatása akárhányszor nem érvényesül azonnal, hanem csak később válik szembe-tünővé s így mindenesetre kitartást kíván a gazda részéről: az első látszólagos negatív eredmény nem szabad, hogy kedvét szegje.

A kálifoszfatrágyázással azonban csak a pillangósvirágú növények fejlődését segítjük elő réteinken, ellenben a kitarító s sűrű gyepet biztosító fűféléket nem. Ezeknek nitrogéntrágyára is szükségük van, hogy a herefélék mellett erőteljes fejlődésük biztosíthatassék. Épp ezért nitrogéntrágyát is kell adni, leghelyesebben chil-salétrom alakjában. Ezt korán tavasszal kell

≡ Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ≡

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Kisrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszereint 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gasda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról 2373 szíveskedjék ingyen árjegyzéket kéral. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évi Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyezim: Kalmár-rostagyár.

kiszórni m. holdanként 35 kg.-ot számítva. Miután hatása csak egy évre terjed, ezen mennyiség évenként megismétlendő. Ennek leginkább az anyaszénára lesz hatása; ha a sarjut is erősíteni akarjuk, akkor az anyaszéna letakarítása után, még 20 kg. chilisalétrómot kel kiszórni. Ennek czélszerűségét azonban az uralkodó időjárás fogja megszabni. K. K.

Lenmagkicséplés. (Felelet az 552. sz. kérdésre.) A lenmagot rendszerint legerebenezik a szárról, illetve a tokot lehúzzák róla. A száraz tokból könnyű szerrel ki lehet verni a magot, akár a babszalmából a babot. Ha cséplőgéppel akarják a lenmagot kicsépleni, akkor természetesen a szalma fog sokat szenvedni, de a mag a tokból könnyen kicsépelhető, feltéve, hogy az nem ázott meg. A megázott tokok elnyálkásodnak, a benne levő magvak erősen hozzátapadnak a tokhoz és csak nehezen fejthetők ki belőle. Ekkor nincs más hátra, mint megszáritani, a napon a tokokat vékony rétegbe eltergetni s teljes kiszáradásuk után igen tágra állított darálógépen vagy malomkövön átérésztetni. Zsákban semmiesetre sem szabad hagyni, mert ott könnyen megdohosodhat. S. P.

Bokharai here mint zöldtrágya. (Felelet az 553. sz. kérdésre.) A fehér mézkerp vagy bokharai here (Melilotus alba altissima) zöldtrágyázási czélokra jól felhasználható. Őszi vetését azonban a mi klímánk alatt nem ajánlom, mert a száraz, fagyos teleken könnyen kipusztul, másrészt őszi vetése tavasszal a védőnövény alatt könnyen felnyurgul. Legjobb lenne tavasszal tisztán egymagában, védőnövény nélkül vetni, de a föld jobb értékesítése czéljából vethető a rozs közé is, nem tulkorán tavasszal, hanem április hó elején. A rozs jobb védőnövény, mint a buza, mert korábban kerül le a földről s nem dül meg oly könnyen. A rozs lekerülte után fejlődésnek induló bokharai herét a virágzás vége felé kell leszántani. A leszántásnak tökéletesnek kell lennie, mert különben a mézkerp (mely 2 éves növény) töveiben újra kibajtanak s elgyomosítják a földet. Epp azért a rendesnél mélyebb szántással kell aláforgatni, hogy a letakarás tökéletes legyen. A talaj, mint ilyen, megfelel a bokharai here természetesi feltételeinek, míg a laposmagvú csillagfürtnek már tulköttött volt; utóbbi inkább a homok és a homokos vegyületű talajok növénye. K. K.

IRODALOM.

Pulykatenyésztés. Irta: Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő. Második átdolgozott kiadás, 48 képpel. Ara 3-20 kor. Megrendelhető a szerzőnél (Bpest, Városliget, Mezőgazdasági Múzeum). Hazánk baromfitenyésztésének fellendülését jelzi az a tény, hogy a szakkönyvek kelenyvek oly általánosan kedveltek, hogy azokat hosszasan ajánlani éppen fölösleges. A pulykatenyésztés a baromfitenyésztés ágazatai között a hasznosabbak közé tartozik. A helyesen vezetett pulykatenyésztés föltétlenül nagy jövedelmet biztosít. De a kor igényeinek, hogy megfeleljen a termelés, szükséges a kellő tudás a vezetéshez, melyet a szakkönyv nyújthat. A jobb, vagyis értékeesebb minőség előállítása, valamint az érté-

kesítés, helyes csomagolás módozataira nézve szükséges összes tudnivalók, a betegségek ellen való védekezés stb. legkövetlenebbül eltanulhatók a szakkönyvből és ezért ajánljuk e könyvet. Régi dolgok, újabb idők. A „Köztelek” ezévi 45. számában emlékeztünk meg Kállay András volt főispán ur ily czimű könyvéről és ime a rövid időre előttünk fekszik a második kiadás. Az elmondottakat ismételni fölösleges. Dicséri a könyvet a kelendősege, mely szerint kilépve kis hazája: Nyírség országából, elterjedtet a magyar olvasóközönség között annyira, hogy rövidesen második kiadást rendezett sajtó alá a szerző. Örvedetesen említjük meg azt is, hogy a Budapesti Hirlap kéthasábos ismertetésben méltatta Kállay András Régi dolgok, újabb idők czimű könyvét. Kapható a „Patria” könyvkereskedésben (Bpest, IX., Üllői-ut 25.).

Az ideai termés.

A földmivnülésügyi miniszter most adta közre az aug. hó 15-ig beérkezett jelentések alapján termésbecslését, míg a végleges terméseredményeket a december hó 15-én kiadandó jelentésében fogja közzétenni.

A mostani termésbecslés immár javarészt a próbacsépléseken alapul és így azzal érdemlegesen foglalkozhatunk. E becslés a tavaszi gabonaféleségekben némi emelkedést tüntet föl a korábbiakkal szemben, de egészben véve mégis az előző becslések alaposságát és megbízhatóságát igazolja. A legnagyobb különbséget az árpatermésben tapasztalható, amely most 13'6 millió mm.-ra becsültetik az augusztus 1-i 12'9 millió becsléssel szemben.

Rendes szokásunk szerint a tavalyi és az ideai termést az 1900-1904. évi öt éves termésátlagokhoz arányított százalékokban is kifejezzük. Csodálkozunk rajta, hogy e százalékos kimutatási rendszert a hivatalos kimutatásokban is nem alkalmazzák, holott e rendszert az annyira praktikus északamerikai Egyesült-Államokban már régen elfogadták és tagadhatatlanul a legbiztosabb összehasonlítási alap mezőgazdaság termelésünk eredményeinek elbírálására. Neveltséges dolog ugyanis az elmult esztendővel tenni összehasonlítást, mert hiszen az 1906. év az őszi gabonában rekord termést produkált. Termelésünk intenzívitásának fokozódására vagy hanyatlására tehát csak az öt-öt évi átlagokból következtethetünk.

A gabonatermesbecslési adatokat az alábbi kimutatásban tüntetjük fel:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Összesen
	millió métermázsra				
Öt évi termésátlag 1900-tól 1904-ig	40'6	12'4	12'4	11'0	76'4
Termés az 1906. évben	53'7	14'2	15'2	12'8	95'9
Százalékokban	132%	114%	123%	116%	125%
Termésbecslés 1907 augusztus 15-én	32'3	10'5	13'6	11'9	68'3
Százalékokban	80%	84%	110%	100%	89%
Szüks. befogyasztásra 5 évi átlagban	18'5	10'3	9'3	9'9	58'0
Kiviteli fölösleg	3'8	0'2	4'3	2'0	10'3

E kimutatás szerint az összmennyiséget tekintve az őszi gabona termése határozottan rossz volt, míg a tavaszi gabonafélesége meghaladta az öt éves átlagot. Ez utóbbiak kedvezőbb terméseredménye azonban csak az őszi termésre vonatkozik és onnan származik, hogy nagyon sok kiszántott őszi vetés helyébe tavaszi gabonát vetettek. Learattak ugyanis:

	1906-ban	1907-ben
	katasztrális holdat	
buzát	6.216,744	5.522,544
rozsot	1.984,118	1.797,569
árpát	1.845,256	1.947,250
zabot	1.814,418	1.941,230
tengerivetés	4.041,173	4.590,473
burgonyaföld	984,365	1.021,185

A learattott őszi gabonaterület tehát a mult évivel szemben 880 ezer holddal csökkent, ellenben a tavaszi veteményeké 815 ezer holddal emelkedett, amiből a tavaszi gabonaféleségekre (árpara és zabra) 229,000 hold esik. A látszólagos terméstöbbletet tehát a tavaszi gabonánál is csak az őszi rováására való területgyarapodás eredményezte, de a holdankénti termésátlagok egyáltalában nem haladták meg az öt éves termésátlagot.

Az országos termésátlagok ugyanis a mostani becslés szerint kat. holdanként:

buzából	5'84 mm.
rozsból	5'85 "
árpából	7'04 "
zabból	6'14 "

Tehát ugyancsak vékony termésátlagok.

A termés megoszlását illetőleg az ország nyugati felében (Duna jobb- és balpartja, Duna-Tisza köze) jó közép, ellenben az ország keleti felében (Tisza jobb- és balpartja, Tisza-Maros szöge, Erdély) határozottan rossz termésünk van.

Magyarország kiviteli feleslege e kimutatás szerint 68'3 millió ösztermés mellett körülbelül 10 millió q., míg tavaly 95'9 millió q. ösztermés mellett a földmivülésügyi miniszter által körülbelül 40 millió q.-ra becsültetett. A kiviteli becslés tehát meglehetősen öszszévág és miután Ausztria beviteli szükséglete még a mult évi jó termés mellett is körülbelül 20 millió q. volt, ez idén legalább 15-20 millió métermázsra lesz a közös vámterület behozatali szükséglete. A behozatali gabona védővámoknak tehát az idén teljes egészükben érvényesülniök kell és ez teljesen igazolja a budapesti gabonatözsde áremelő irányzatát. Reméljük, hogy a magyar gazdaközönség a gyenge termés mellett legalább is e kedvező értékesítési konjunkturákat kellőképpen ki fogja használni.

A gyenge gabonatermés okozta jövedelmi hiányt némileg enyhíteni fogja a jó közepesnek ígérkező tengeri- és burgonyatermés. A tengeriből 44'3 millió mm. termést várunk a tavalyi 41'0 millió mm.-val szemben, a burgonyából pedig 44'6 millió mm.-át (1906-ban 47 millió mm.) a holdankénti termésátlag azonban e terményeknél is csekélyebb a tavalyiaknál.

A takarmánytermés az Alföld kivételével kielégítő és a mostani esős időjárással a répa is jó termést ígér.

Egészben véve tehát, bár az ideai az 1897-ik óta a leggyengébb kenyérgabonatermő esz.

Boroszió Budapest Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít!

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

6029

tendő, mégis a tavaszi gabonafélések, a kapások és a takarmányfélék közepes termése mellett az ország nem réz oly inség elébe, mint 1904-ben. Az elmaradt gabonajövedelmet némimögleg az állattenyésztés hasznából fődözhetjük. De persze csak országos átlagban. Az alföld azonban ismét egy inséges esztendő fog átszenvedni.

Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal figyelemzetni a gazdaközönséget a Balkán-államok gyenge takarmánytermésére, aminek következtében a szerb és bolgár kormányok már is be-tiltották a takarmánykivitelét. Miután pedig az ország keleti felében nálunk is gyenge takarmánytermés volt, a jobb termésű vidékek takarmányfeleslege minden valószínűség szerint jó áron lesz értékesíthető. A kormány, tekintettel az ország egy részében tapasztalható takarmányhiányra, felszólította a gazdasági egyesületeket, hogy írják össze kerületükben az eladó takarmánykészletet és a beszerzendő szükségletet. Kívánatos, hogy a gazdaközön-ség is mindkét részlől igénybe vegye az ingyenes közvetítést, mert így a közvetítő kereskedelem mellőzésevel a fölsőleg tisztességes áron értékesíthető, a szükséglet pedig jutányos áron beszerezhető lesz. Tulságos árakat azonban nem szabad kívánni az eladók részéről, mert az idén az osztrák tartományokban jó takarmánytermés volt és így annak forgalomba hozatalával erős konkurrencziát lehet támasztani.

M. T.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	1669
A középirtokosok pusztulásáról	1669
Az idei termés	1674
Tárcza.	
Hasznos és káros madarak	1670
Állattenyésztés.	
Vöröstarka szarvasmarha köztenyészletünk rege- nerátorai	1670
Telgzadaság.	
Kísérletek egy új rendszerű tejszűrővel	1671
Levélsekreány	1672
Irodalom	1674
Vegyesek	1675
A budapesti gőzmalmok üzemkorlátozása. — Gyász- hírek. — Pályázat ösztöndíjakra. — Dinnye- kiállítás. — Kibontott gyümölcsfaiskolai kezelők. — Hadsereg ellátás. — A segesvári komlós-szövetkezet. — 26 koronás buzaár! — Sátoraljai helyi országos terményvásár	1676
Kereskedelem, tőzsde	1677
Szerkesztői üzenetek	1677

A budapesti gőzmalmok üzemkorlátozása.

A napilapok híradása nyomán ismeretes, hogy a budapesti malmok — sok előzetes huza-vona és tárgyalás után — f. hó 15-iki érte-kezetükön egyértelműleg elhatározták üzemük-nek 1908 augusztus 1-ig terjedőleg oly módon való korlátozását, hogy ezen idő alatt minden budapesti malom hetenként csak öt napon örölhet és két napon át — súlyos bírság terhe mellett — üzemszünetet köteles tartani. Az eddigi megállapodások szerint az üzemszünet egységes lesz, amennyiben minden malomban vasárnap és hétfőn fog a munka 48 órán át szünetelni. Együttal mindjárt azt is kimondták a malmok, hogy közös megegyezéssel még egy

fél, esetleg egész nappal megrövidítik a heti munkaidőt, ha lisztkészleteik további felhalmozódása ezt megokolta tenné.

A malmok e nagymérvű üzemredukciót a magas buzaárak és a csekély buzakészletek, valamint a liszt iránt megcsökkent kereslet okozta kényszerhelyzettel magyarázzák s bár érvelésüket egyáltalában nem tehetjük mindenben magunkévá, annyit el kell ismerünk, hogy az idén egészen szokatlan és rendkívüli viszonyokkal kell a malomiparnak számolnia. Egy-részt ugyanis magas buzaáraink következtében csökkent a vámkülföldön (főleg Angliában) lisztünk versenyképessége s így megszokott liszt-exportunk egy részét az amerikai verseny az idén győzelmesen fogja kiszoríthatni, más-részt Ausztria felé irányuló kivitelünk is vissza-esést mutat, minthogy a buza és liszt ára jelenleg magasabban áll nálunk, mint az osztrák piacon. Vegyük még ehhez a malmok legna-gyobb részének helytelen spekulációját, mely a buzaárak csökkenésére számított, továbbá a pénzpiacra uralkodó feszültséget és hitel-drágaságot: s akkor megérthetjük, hogy a mal-mok a maguk spekulációs célzattól felhalmoz-tott lisztkészleteinek kedvezőbb értékesíthetése és a buzaáraknak leverése céljából tartózkod-nak a gabonavásárlástól s ennélfogva korlátoz-zák üzemüket. Nézetünk szerint azonban az a nagymérvű üzemkorlátozás, melylyel a malmok — nyilvánvalólag taktikából — most előállottak, míg egyrészt nem fog oly hatást előidézni, amint a malmok óhajtanának, másrészt a tényleges viszonyokkal nincs is eléggé meg-indokolva, mert hiszen a magasabb gabona-árakért busás kárpótlást nyújt a malomnak a lisztáraknak még fokozottabb arányu emel-kedése és utóvégre a normális — bár a tava-lyinál kétségtelenül kisebb — lisztfogyasztás az idén nem szünetelhet, sőt előbb-utóbb az osztrák piac tartózkodását is megtöri a szük-ség — így tehát a normális üzem minden ma-lomban fenn lett volna tartható. A malmok azonban e normális üzem korlátozásával arra spekulálnak, hogy minél feljebb hajtsák a liszt árnívóját és hogy lefokozott áron összevásárolt buzából örölt lisztjüket, valamint régi készle-teiket (mentül nagyobb profittal) e magas áron hozzassák forgalomba s amelletta mai takar-mányszük világban annyira keresett korpát is minél drágábban értékesíthessék. Ezért terjesz-tik azt a hírt, hogy nem kapnak búzát, holott a valóság az, hogy nem is kell nekik, mert olcsóbb árra spekulálnak.

Nyíltan kimondva: a malmok kartelljával állunk szemben, mely a lisztgyártás kontingentálását tüzte célul maga elé s így valóságos hadüzenet ugy a termelők, mint a kenyér fogyasztói, vagyis valamennyiünk ellen. A malmok kartellja, mint valami Janus-fő, egyik arcával a gazdák ellen, a másikkal a fogyasztóközönség ellen fordul és míg egyrészt a gabona beszerzéséről az ár leverésére törekszik azzal, hogy rájlesztene — ha tudna — a gazdára: nem kell a búzát, mert korlátoztam az üzememet és amugy is nagy a lisztkészletem; viszont a fogyasztóval szem-ben meg azon a czímen veri fel a liszt árát, hogy: kevés a termés, tehát nem tudok elég lisztet örölni!

Ennek az árpolitikának, mely a kisfogyasz-tásban már eddig is 50—60% áremelkedést és így következményeiben valóságos liszt- és kenyéruszorát idézett elő, az a következménye,

hogy a drágaságtól sújtott fogyasztók könnyen hajlandók a rájuk nehezedő drágaságot a gazdát okolni, holott a lisztárak emelkedése messze túlszárnyalja a gabonaáraknak a rossz termés elháríthatatlan kényszerűségével meg-okolt magasabb színvonalát s így a gazdát teljesen méltatlanul éri a kenyérdrágítás vádjá. A magas gabonaár nem kedvezőtlen tünet, sőt örvendetes jelenség agrár-államban, mert egy-részt helyreüti némileg a rossz termés okozta kárt és másrészt mivel hasznában közvetve az egész nemzetgazdaság részesedik. Hogy azon-ban ezt az áralakulást egyesek ürügyül hasz-nálják fel egyéni spekulációikra s a fogyasz-tás vitális érdekeivel való visszaélésre, az ellen erőlyesen állást kell foglalunk. Előrelát-ható különben, hogy a budapesti malmoknak ez a kartellba lépése ezuttal kudarczsal vég-ződik reájuk nézve.

Ami pedig a termelők ellen kijátszott trom-fot illeti, meg vagyunk róla győződve, hogy gazdaközönségünk belelát a malmosoknak rava-szul kevert kártyájába és nem fog beugrani a buzaárak leverésére irányuló — nagyon is át-látszó célzatu — kísérletnek. Mert kedvező áralakulás hiányában vajjon mi kárpótolhatná a rossz termés következtében amugy is érzé-kenyen károsult gazdaközönségünket?

A jelenlegi kedvező és — hangsúlyozzuk — méltányos árnívót okvetlenül sikerül az idén fentartani, mert gabonánk értéke a csökkent kínálat folytán emelkedett és mert most szük-ségképpen érvényesül agrárvámjaink védő ha-tása. Csak arra figyelmeztetjük még különös nyomatékkal gazdaközönségünket, hogy termé-nyeinek értékesítésénél — a saját jól felfogott érdekében — ne mulasson el bizonyos terv-szerű beosztást és részletekben, fokozatosan, a piaci viszonyok állandó szemmel tartásával adja el a termését. De egyszerre ne dobja piacra a gabonáját (esetleg megriadva a malmok „pasz-sziv rezisztenciájától”), se pedig tulságosan hosszú ideig ne tartogassa, nehogy majd azután az összetörölő készletek egyszerre áresést okozzanak, ami a mostani pénzdrágaság mellett valóságos krachot idézhetne föl.

Ha gazdáinkban meglesz a kellő körültekintés és óvatosság, bizvást remélhetjük, hogy a ga-bonájuk okszerű értékesítéséből várható, illetőleg a mostani, teljesen megfelelő gabonaárakban máris elért, a rossz terméseredményekért némi méltányos kárpótlást nyújtó hasznot ezuttal nem engedik át illetéktelen zsebeknek, hanem — okosan felhasználva a kedvező világkonjunk-tura nyújtotta előnyöket — ez egyszer igazán maguk aratják le fáradozásaik jól megérdemelt gyümölcsét.

— r — l dr.

Gyász hírek. Hertelendi és vindornyalaki *Her-telendy Andor* földbirtokos augusztus hó 13-án 51 éves korában elhunyt és e hó 16-án helyez-ték a csákányi temetőben levő családi sir-boltban örök nyugalomra.

Berger Károly Lajosné szül. Wolf Mariska 29 éves korában vasuti baleset következtében aug. hó 15-én Csikszeredán elhunyt és f. hó 18-án helyezték örök nyugalomra az adai róm. kath. temetőben levő családi sirboltban. A megboldogult a *csikszeredai* vasuti szerencsét-lenség áldozata, amely alkalommal férje Berger K. Lajos keszthelyi gazd. ak. tanár lapunk nagy tudású munkatársa is veszélyesen meg-sérült. Öszinte részvétünket nyilváníttuk e ne-

Korpát,

konkolyt, olajpogácsát, takarmánylisztet, szárított répaszeletet, szárazmoslékot és minden más erőtakarmányt az ország bármely állomására

legjutányosabb feltételek mellett szállít az:

Örlemény és takarmány forgalmi r.-t. Budapest.

Pontos lebonyolítás! 6476 Lelkiismeretes kiszolgálás!

Alapítka:
500.000 KORONA.
TELEFON-SZÁM: 33-36.

Iroda:
V., ZOLTÁN-UTOZA 11.
Szárognyozás:
FOURRAGE, BUDAPEST.

héz szerencsétlenség sujtotta gyászbaborult kedves munkatársunknak és családjának.

Pályázat ösztöndíjakra. A „Magyar Gazdasztek és Erdőtisztek Orsz. Egyesülete“ az 1907/8-iki iskolai évre öt egyenként kétszáz (kettőszáz) koronás tanulmányi ösztöndíjra hirdet pályázatot. Ezen ösztöndíjakra csak a „Gazda- és Erdőtisztek Orsz. Egyesülete“ tagjainak oly gyermekei illetőleg elhunyt tagok árvái pályázhatnak, akik középiskolai tanulmányokat jó sikerrel végzik. A kellően felszerelt bélyegmentes folyamodványok a „Magyar Gazdasztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete“ ügyvezetőségéhez (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) folyó évi szeptember hó 15-ig nyújtandók be.

Dinnyekiállítás. E hó 18-án délután 3 órakor nyitotta meg *Dobokay* Lajos min. tan. a földművelésügyi miniszter nevében a dinnyekiállítást a budapesti kertészeti tanintézet telepén. E kiállításnak célja Angyal Dezső intézeti igazgató tolmácsolása szerint az, hogy a dinnyetermelés ne csak a házi szükségletet elégítse ki, hanem exportra is fejlesztessék. Az exportra alkalmas dinnyefajok megállapítása képezi feladatát e kiállítás zsűrijének. Öt állami tenyésztés és mintegy 80 magántenyésztő küldött a kiállításra nagy mennyiségben úgy sárga mint görögdiányt.

Kitüntetett gyümölcsfaiskolai kezelők. A Magyar Földhitelintézet alapítványt tett, hogy annak kamataiból olyan gyümölcsfatenyésztőket, akik községi főkiskolát kezelnek és ezzel községükben a gyümölcsfatenyésztésnek nagyobb lendületre befolyással vannak, jutalmazza és ennek az alapítványnak a kezelését a földművelésügyi miniszterium kezelésére bizta. Ezekért a jutalmakért ez idén ötvenhárman folyamodtak; a zsűri *Molnár* István gyümölcsészeti kormánybiztos, miniszteri tanácsos elnöklésével az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és az Országos Magyar Kertészeti Egyesület tagjaiból alakult és a pályázók sorából 34 faiskola megvizsgálását mondotta ki. A szemle nyomán az első hatszáz koronás jutalmat *Kondor* Ferencz halmosi tanító, a négyszáz koronás második

jutalmat Országk Kálmán alsólendvai és *Zikli* Mihály szásztyukosi tanítónak ítelték oda. Harmadik: 200—200 koronás díjat kaptak *Dénes* József somogyberenczei, *Benczedi* János mócsi, *Szabó* Lajos dömösi, *Monda* Ferencz csesztregi, *Grósz* Márton jaadi, *Cirika* Maczedon biszebrai, *Hulfeld* Ferencz vaskomjáti, *Kápolna* József kovácsii, *Mikler* Győző légrádi, *Stampai* János köbölkúti, *Marossán* Kornél aranyosmedgyesi, *Jankovics* Károly szederhádi, *Bucsi* József vécei, *Székely* Béla pozbai, *H. Szántó* István nagyzsombori, *Mikes* Kálmán porogszentkirályi tanítók. A jutalomban részesültek augusztus 20-án ünepélyesen a tanfelügyelők kezéből veszik át a jutalmat és *Darányi* földművelésügyi miniszter elismerő oklevelét.

Hadseregellátás. A m. kir. budapesti I-ső honvéd kerületi hadbiztoság részéről a folyó évi május hó 18-án kelt 522. szám alatt kiadott „Értesítés“-ben 2. alatt közzétett, a m. kir. honvéd élelmező-raktár 1908-ik évi önkezelésű zabszükségletének elővétel útján fedezendő mennyiségek helyett a következő rozs- és zabmennyiségek fognak elővétel útján fedeztetni és pedig: 1907 november hóban való beszállítás kötelezettsége mellett 450 q. rozs, 1700 q. zab, 1907 december hóban való beszállítás kötelezettsége mellett 350 q. rozs és 1500 q. zab, 1908 január hóban való beszállítás kötelezettsége mellett 350 q. rozs és 1500 q. zab, 1908 február hóban való beszállítás kötelezettsége mellett 350 q. rozs és 1500 q. zab, 1908 márczius hóban való beszállítás kötelezettsége mellett 350 q. rozs és 1500 q. zab, 1908 április hóban való beszállítás kötelezettsége mellett 350 q. rozs és 1500 q. zab, 1908 május hóban való beszállítás kötelezettsége mellett 350 q. rozs és 1500 q. zab. Összesen 2550 q. rozs és 10,700 q. zab. Kézi bevásárlás útján pedig a honvéd élelmező-raktár által a folyó évi július hó 1-én kelt 1076/1907. szám alatt kiadott „Hirdetmény“ szerint 850 q. rozs és 3500 y. zab fog vásároltatni.

A segesvári komlós-szövetkezet által rendezett komlószerítő tanfolyam augusztus hó 11-én folyt

le élénk érdeklődés mellett. Jöttek Nagy- és Kis-Küküllő, Fogaras, Udvarhely s Háromszék-megyéből érdeklődők. A tanfolyamot *Meisner* Ernő felügyelő, komlósözvetkezeti titkár nyitotta meg, a gyakorlati oktatást pedig *Csérer* Lajos szaktanár tartotta. A komlószerítő gép kezelését maga a Csehországból érkezett feltaláló végezte s így ellátva, meggyőződhetek a komlótermesztők hogy jó minőségű komlót csak a fűtött komlószerítőkön lehet előállítani. A világversenyben pedig hovatovább csak a legjobb minőségű magyar komlóval állhatunk ki. Most van ideje ilyen szerítők tanulmányozásának s pedig Segesvárt, Fehéregyházán s Székelykeresztúrott többféle variációban, míg a komlószerítet tart. Ujabb *Linhart*-féle szerítők épültek a nyáron a fogarasi ménesbirtokon, Mezőszengyelen, Székelyudvarhelyen s az unitárius státus-uradalom buni birtokán. Régebben állítottak Régenben, Szent-Erzsébetben, Miklósavrott, Erdőszentgyörgyön, Fogarason stb.

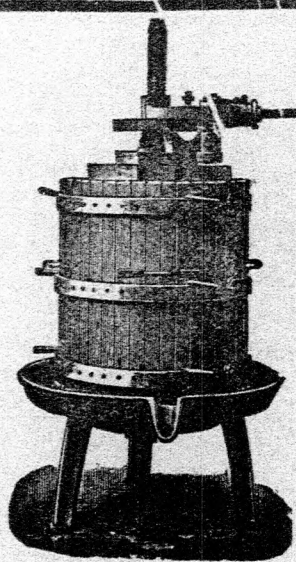
26 koronás buzaár! és hozzá még ab vidéki állomás! Ezen abszolote magas árt fizette Mauthner Ödön magkereskedő a Csekonic-féle uradalomban termelt kiváló szép fajtisza bánati buzáért, melyet mint értesültünk, nagyobb mennyiségben vetőmagnak exportált Amerikába.

Sátoraljaujhelyi országos terményvásár. A Zemplénummegyei Gazdasági Egyesület Sátoraljaujhelyen 1907 szeptember hó 10-én kedden a vármegyeháza nagytermében országos terményvásárt rendez. A vásáron a közvetlen vétel és eladás szabad. Bizományban a Zemplénummegyei Gazdasági Egyesület is közvetíti az eladásokat. Minden eladást a rendező-bizottság ellenőrzi. Az eladások a vásárhelyiségben kiállított minták és bejelentési iver alapján történnek. A vásáron résztvenni óhajló terményből (buza, rozs, árpa, zab) a Zemplénummegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalának faj és minőségként 5 kg. mintát beküldeni tartozik. A minták legkésőbb szeptember 1-ig beküldendők. A vásár üzletszabályzatát és a bejelentési iveret levélbeli megkeresésre a Zemplénummegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala megküldi.

Nemzetközi gabonapiacz 1907 augusztus 17-től 1907 augusztus 19-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	19	28.—	18.82	25.—	23.—	25.07	—	17.01	15.32	17.66	16.15	Szept.	—	18.59	23.71	—	15.53
	17	23.—	18.32	25.20	23.—	25.07	22.62	16.98	15.44	17.66	16.15	Október	22.82	—	23.68	—	—
Rozs	19	18.—	—	19.10	19.—	22.71	—	—	—	—	15.17	Szept.	—	—	21.84	—	—
	17	17.80	—	18.90	19.—	22.71	16.24	—	—	—	15.17	Október	18.64	—	21.64	—	—
Zab	19	16.70	—	17.80	16.20	23.89	—	—	—	—	—	Szept.	—	—	19.56	—	—
	17	16.70	—	17.90	16.20	23.89	—	—	—	—	—	Október	16.31	—	19.24	—	—
Tengeri	19	13.70	12.91	14.90	16.50	17.99	—	12.38	10.64	11.25	—	Szept.	13.68	—	16.38	—	10.78
	17	13.70	12.91	15.—	16.50	17.99	—	12.38	10.64	11.25	—	Október	—	13.09	—	—	—
Árpa	19	15.30	—	21.—	18.—	22.70	—	—	—	—	—	Szept.	—	—	—	—	—
	17	15.50	—	21.—	18.—	22.70	—	—	—	—	—	Október	—	—	—	—	—

HEUCKE A. Hausneindorfl gőzeke-gyár kitanó rendszerű **gőzeke-készleteit** szállítja a magyarországi vezérképvislet: **Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.**

Borsajtólók, szőlőzúzó és gyümölcsdarálók

jutányos árak és kedvező fizetési feltételek
mellett a legnagyobb választékban kaphatók:

UMRATH és TSA

mezőgazd. gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve küldeték.

Borsajtóinkat

a szakemberek által legjobbnak elismert eredeti
francia Mabilé rendszerben gyártjuk, melynek
előnye, hogy a sajtolásnál a legesekélyebb erő-
kifejtésre van szükség és amellyel kettős működésük folytán (az emeltyű-
rudnak ugy előrenyomása, mint visszahúzásánál működnek) többet
és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetű borpresek.

Szőlőzúzókat bogozó készülékkel
v. anélkül szállítunk

A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

Kurtakeszi tejgazdaságban havonta eladandó lesz 5-6 darab lefejt

jó kondiczióban levő tehén

éves szerződésre, árajánlat írásban bendartható, feltételek a gazdasági
irodában megtehető. 6597 Kurtakeszi gazdaság.

:: Eladó birtok! ::

Bihar megyében, vasút közvetlen közelében 800 kishold (a 1100 négyszögöl)
elsősorú fekete szántóföld, rét és legelő, dohánytermeléssel, jó karban lévő
gazdasági épületekkel, ára 420.000 korona.

Szatmár megyében, vasút mellett 3000 m. hold jó minőségű sík szántó, rét
és legelő, megfelelő gazdasági épületekkel, kastély és 30 holdas parkkal, ára
m. holdanként 400 korona. **KLÁR ANDOR, DEBRECEN, Miklósi-
utca 23. szám. (Telefon 445.)** 6601

A nagyrécsesi bérgazdaságban (Zala vm.) bérlet megszűnte
miatt eladásra kerül: 77 darab mangalicza tenyészkocsa, 5 darab mangalicza
tenyészkan, 450 drb félvér rambouillet anyabirka, 21 darab félvér rambouillet
tenyészkos, 240 drb félvér rambouillet 3/4 éves bányi, 1 drb 4 1/2 éves, 179 cm.
magas, sötétpej, korrekt testalkatú nőri mén, 5 drb 1 1/2-2 1/2 éves nőri kanca-
csikó, 33 drb 4-4 1/2 éves lekötött való prima vöröstarka tinó. Eladók továbbá:
9 drb 1-3 éves vöröstarka tenyészbika, 14 drb kitünően tejelő, magasvérű
simmenthall fejű tehén, úszók, úszó- és bikaborjúk, 25 darab 1 1/2-3 1/2 éves
angol félvér csikó („Noszes és „Feriz-Bég“ angol telivérek után.) Bővebb fel-
világosítást nyújt Jerfy Adolf bérő Nagy-Récsén, vasútállomás: Nagy-Kanizsa.
6604

Vetőmag-buza

Gróf Almásy Imre ur pusztapói uradal-
mában szép piros, telt szemű buza vetőmag van
eladó. Az ára ab Pusztapó, vevő zsákjaiban
métermázsanként 26 korona. 6599

A peronospora eghatékonyabb ellenszere a dr. Aschenbrandt-féle **bordói por**

amint azt nyolcz éves tapasztalatok igazolják. De a rézgálicz óriási (45 százalékos) áremelke-
dése folytán a BORDÓI POR EGYÜTTAL A LEGOLCSÓBB PERMETEZŐ-ANYAG.

A lisztharmat legbiztosabb gyógy- és óvszere a dr. Aschenbrandt-féle **rézkenpor**

mely a szőlőt egyttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

	bordói por	82 fillér	rézkenpor	50 fillér
50 kg-os zsákban kilogrammonként		82		50
10 és 5	”	86	”	54
2	”	87	”	55

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet **mielőbb megrendelni**. A porok szállítása bármely időben és rész-
letben megrendelhető! Ismertető füzeteket, használati utasításokat küld, megrendeléseket már most elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Alkotmány-utca 31. BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

Dr. BERNOLÁK KÁROLY szepesharaszti gazdasága előjegyzést elfogad:

1907 őszen szállítandó

friz kosokra és juhokra

Árajánlatot levélben küld

folyó év szeptember hó elején szállítandó hatsoros HEINRICH-féle rozsra, mely 1905-ben 21-szeres, 1906-ban 18-szoros termést adott. A rozs ára: 100 kg.-kint bruttó netto helyett ab Markusfalu állomás 30 korona. — Rendelésnél félérték előlegként beküldendő.

Megrendelések Dr. BERNOLÁK KÁROLY, HARASZT, Szepes megye címre kéretnek. 6592

Eladó franczia magbuza.

A mikosdi uradalomban eladásra kerül „Vilmorin-Andrieux”-től beszerzett eredeti vörös szemű „Bordeaux” buza utántermés, mely faj több éven át kipróbálva a kedvezőtlen téli időjárásoknak, valamint az idej nagy hőségnek kitűnően ellentállott s nagy hozama miatt is tovább termelésre nagyon ajánlatos még gyengébb talajra is. Ára vevő zsákjaiban szállítva 100 kgr.-kint 24 korona, ab zalabéri állomásunk vételére előre fizetendő. Mintával és bővebb felvilágosítással szolgál:

Uradalmi intézőség, Mikosd, per Zalabér.

6665

A sertésvész gyógyítható!

Brummel Gyula állatorvos eljárása szerint. — Ezen szerzőtől éppen most jelent meg:

A SERTÉSVÉSZ GYÓGYÍTÁSA

gazdák, állatorvosok, sertéstenyésztők és hizlalók használatára:

Ára 3 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Mezőgazdasági kereskedelemtan.

Irta: KROLOPP HUGO.

Ezen, mezőgazdasági szakirodalmunkban hiányt pótló mű hivatva van arra, hogy, a gyakorlati gazdát a gazdasági termények és termékek beszerzési és értékesítési módjaival megismertesse.

Boltí ára 10.— kor.

Megrendelhető a „PATRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

A műtrágyázási Idény beálltával ajánlom a legkitűnőbbnek elismert

eredeti WESTFÁLIA műtrágya- szórógépeket,

melyekkel mindenféle műtrágya, akár száraz, akár nedves, tetszésszerűtlen mennyiségben legegyszerűbben vethető el.

PROPPER SAMU

gazdasági gépraktár Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

6613

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatánl tűzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszert gazdasági berendezés alapján szolgáló üzemtervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek ténemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszakos jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít.

Tanácsot ad a birtokbérbeadásnál, valamint mindennemű mezőgazdasági pénz- és hiteltügyi kérdésekben.

Gazdasági ügyekben jogi tanácsosul szolgál és vitás ügyekben a választott szakszabórági tisztet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékesítéseket végeztet.

A nála bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztekot és egyéb képzetesebb gazd. személyzetet keresket nyilvántart.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

200 m. hold Zalában, a Balaton partján, emeletes 14 szobás kastélyival, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kifutó utak, vasutállomás 10 perc. Fürdőtelepnek igen alkalmas. 1198

543 m. hold Zalában, egészséges helyen, vasutállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cementárnyaggyárral, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Bármikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureczky, Túrje. 1533

197 m. h. piliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesujfalu, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel, magtárakkal, 2 nagy pinceszével, 5 szobás lakás tveges zárt verandával.

1407 m. hold Somogyban, vasutállomástól 6 km.-re, szeszgyárral és gőzmalommal. 3808

200 m. h. sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3349

370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urilakással és 5 h. diszkerttel, kövesut mentén. 3743

100 k. hold körüli I. o. bácskai föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferenccsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129

1015 k. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4180

606 kat. hold Szilágy megyében, vasuttal 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedélyvel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4381

Birtokvétel:

megvételre kerestetik:

200 m. h. birtok 30—40 km.-nyire a fővárostól. 455

800—1200 m. holdas birtok, kellő gazd. épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal.

400—800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasuttól nem távol, családának való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel.

Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon.

400—1000 holdas birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2016

1000 holdig cserébe fővárosi házárt, egy tulyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gémör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 3373

400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3378

2—300 h. birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950

200 holdas birtok urilakással, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

Az OMGE. üzemosztálya.

Jurenák Miklós-féle szab. ekék

Elzárható s így az egyenletes, mély szántás biztosítható. Munkaközben egy csavar által bármily fekvésű talajon rapid le- vagy felállítható a munka megszakítása nélkül. Munkaképessége kétszer annyi, mint más ekéké és hasonlíthatatlanul szebb, jobb, valamint 25-30%-al könnyebb is. A nádas, gypes talajokat is szétvagdálja és megporhanyítja, éppen úgy, mint a már szántott talajt. Száraz talajt tetszés szerinti röggel szánt. Szántóvasai a kopásnak azért vannak kevésbé kitéve, mert a csoroszyák annak felfeszítése előtt a talajt előre összeapritják. Kerekeit kenni nem kell, mert a tengelylyel fordulnak. Ezen eke eddig minden más ekénél jobbnak bizonyult, mit az igen tisztelt vevők bizonyítványaik igazolnak. —

Bővebb felvilágosítással szolgál

6611

Sziklai Géza és Társa bankháza Budapesten, Baross-tér 2. sz.

1905.
N.-Enyeden az állami éremmel kitüntetve.

Parcellázás miatt eladó

15 darab simmenthal-bonyhádi prima fejőstehén, 3 darab 1-2-3 éves tarka tinó és üsző. Megtekinthetők bármikor az ivánegerszegi uradalomnál. Cím: Uradalmi Intézőség Ivánegerszeg, posta Hegyfalú, Vas megye. Vasuti megállóhely: Ivánegerszeg (Szombathely — porpác — pozsonyi vonal). 6612

Ökör-eladás

Jurenák Imre eperjesi birtokán, a birtok bérbeadása folytán eladó 28 darab saját nevelésű

magyar faju jármosökör.

Vasuti állomás Szentés, Csongrád megye, ahol bérkocsi mindig kapható. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos Budapest, Baross-utca 15., vagy megbizottja a birtokon. 6605

Alólirotnál Alsó-Rajkon, u. p.: Gelse, Zala megye, bérlet felosztása miatt eladó 130 darab rambouillet keresztezésű, ritka dus gyapjuval biró, nagyobbrészt nőstény toklyó birka és 10 darab fiatal tenyészkos; ugyanitt eladó egy Hofherr és Schrantz-féle alig 10 napig használt lóherfejtőgép. 6596
Koller István.

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmához tartozó Kőseppeszeri pusztaság (3422 hold 258 □ 51, Pestmegye, vasutállomás Alsódbas vagy Kunszentmiklós) 1908. évi október hó 1-től 12 évi tartamra haszonbérbe adatik.

Haszonbérleti ajánlatok a belgérendő évi bérösszeg 10% ával 1907. évi augusztus hó 31-ikéig alultt uradalmi főtitkárhoz nyújtandók be, a hol a bérleltre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Ráczkeve, 1907 július 16-án.

A felséges uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmának cs. és kir. főtitkársága.

6551

Oszi árpa

(mammut) kapható 100 kg-ként 20 koronáért zsák nélkül selypi állomásra szállítva: 6600

Selyp-Pálteleki Uradalom, Selyp,
Nógrád megye.

Bogdány Lajos mérnök

Budapest, VIII., Tavaszmező-utca 2.

Műszaki tanácsadó a mezőgazdasági ipar minden ágában 6079

Különlegesség: Szeszgyári berendezések. Len- és kenderfeldolgozó telepek. Conservgyári berendezések. Szeszgyárak korszerű átalakítását a legjutányosabban elvállalja.

Önkéntes árverés.

Tápiószele állomáshoz fél órányira fekvő Káldi-tanyai bérgazdaságom annak elparcellázása folytán feloszlik és így a rajta levő összes felszerelést, ugymint 120 db bonyhádi jellegű fejős- és hasastehén, 8 db tenyészbika, 52 db fiatal jármosökör, 86 db 3 és 4 éves tinó, 20 db ló, cséplőgép, járgányok, vetőgépek, gyűjtőgépek, szecsakavágók, ekék, fogasok, szekerek, kocsik, fűkaszalógépek és egyéb gazdasági felszerelések, valamint az idej termésű takarmányt és szalmát f. évi szeptember hó 1, 2 és 3-ik napján d. e. 10 órakor önkéntes árverésen eladásra bocsájtom. Venni szándékozóknak az árverés napjain a tápiószelei állomásnál kocsí rendelkezésére fog állani. 6608

FARAGÓ LAJOS

A vadon termő gyógynövények,

valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszerári értékesítésének rövid ismertetése. —

Irta: PÁTER BÉLA

a kolozsvári gazdas. akad. tanára. Szerző, ezen 59 ábrával ellátott könyvében részletesen ismerteti a hazánkban vadon termő gyógynövényeket és hasznos utbaigazításokkal szolgál azok szedése, szárítása, csomagolása és értékesítése iránt.

Bolti ára vászonkötésben 5.— kor. Az ÖMGE. tagjal és a „Köztelek“ előfizetői számára 4.— korona.

Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

URL REZSO

SERTÉS BIZÓMÁNYOS BUDAPEST, VIII., BÉRKOCIS-UTCA 12.

Sertéseket sovány és hizot 400 ban a legmagasabb napi árszámértékesít.

Telefon 97-05.

6038

Telefon 97-05.

Jász-Nagykún-Szolnok vármegye gazdasági egyesületének fogyasztási és értékesítési szövetkezete

gyakornoki állásra

pályázatot hirdet. Fizetés évenként 1000 korona.

Pályázati kérvények, bizonyítványmásolatokkal együtt, melyek vissza nem küldetnek, f. évi aug. hó 28-ig Jász-Nagykún-Szolnok vármegye gazdasági egyesületéhez Szolnokra küldendők. Kereskedelmi iskolai végzettség megkívánatik. Könyvelésben jártas egyének előnyben részesülnek. Az állás szept. 1-én elfoglalandó.

7066

Eladó 6 darab bábolnai ménésbirtokról beszerzett, vérszemes 1 3/4 éves tisztavérű

mangalicza

tenyészkán, darabonként 160 koronáért. — Cím: Mesterházy, Csehi-Mindszent, Vasút-Zalabér. 1558

Bonyhádi faj vöröstarka ökrök és aszborjúkat

1-2-3 éves korban, továbbá hízására vagy járumba való tarka ökröket, ugyintén hasas vagy friss fejű teheneket a legjutányosabb árban egyezsék szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Neizer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Hirdetés.

A kisbéri magy. kir. állami ménésbirtokon saját tenyésztésű

10 darab fiatal ardenni fajta tenyészmén eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál

az igazgatóság. 1538

Vegyések

Szeszgyári vegyész,

20 évi gyakorlattal, elfogad jutányos feltételek mellett minden szakba vágó munkát, mint üzemi ellenőrzést, vezetést, felülvizsgálat, átalakítást stb. és biztosítja a gyárak legnagyobb kihasználását, illetőleg jövődelmezőségét, továbbá szeszgyárak, szeszfinomítók építését, költségvetések, berendezések felülbiztálását, nemkülönben egyes gépek beszerzését.

Szeszgyárakat bérebe vesz.

Frey Lajos Budapest, VII., Damjanich-utca 7., I. em. 7. Telefonszám 71-67. 6000

Varró- és szabászati iskolai tanítást meggyittem. Kitérően bevált módszerem alapján a legrövidebb idő alatt teljes kiképzést nyújtok a varrási és szabászatban. Vidéki uradalmak felvételnek teljes uralására is. Erdélyné Budapest, VIII. ker., Rökkzilárd-u. 17., II. 5.

Hirdetmény, Zombor sz. kir. város f. lakóinak 1907. évi és 1908. tavaszi dustartalmu árjegyzéke megjelent s kívánatra ingyen küldik. A hirdetésért biz. Zombor, Bácska. 1444

A Magyar gazdaságos és erdőgazdálkodás egyesülete ajánlja a földbirtokos és bérlő uraknak állásukhoz illő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az új és egyben való minden felvilágosítás és a követítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdák és erdőgazdálkodók foglalkozásának nyújtásait. Ezekről birtokosoknak: nyugdíjra, rokkantsági díjra és öregségi díjra, mezőgazdasági, erdőgazdálkodási eszközök foglalkozásának egyenként számára a legelőselejtelekkel, mori nem nyeresékedőre alakult vállalat. Kívánatra alapszabály díjtáblával és bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság: Budapest, Köztelek, Ulási-utca 26. szám.

Eladás

Alkalmi szövegíróval Bécsben a Schwelbinger Kern-Wirt kiváló mosógépek gyártásával 200 forintért feljebb. Fianinok 160 frt, új szögóra vagy pianó 250 frttől feljebb minden árban szögóra, csababalon hangolások helyben és vidéken, szakkivett munkások által, nyomasztó olcsón eszközöket. Reményi Mihály, A Magyar Zeneakadémia szállítója Budapest, Király-utca 58. 6473

Eladó tölgyszedő, vasúti állomáshoz közel. Talpának való. Ára 30.000 korona váradi Török Gyula gazdasága Dézsa. 1498

Tiszavidéki buza vetőmagoknak, mely ez évben is 800 kgr. holdankénti átlagtermést adott, jutányosan beszerezhető Klein Ferenc és fia cégnél Budapest, V., Kálmán-utca 17. Csak 500 kgr.-on felül szállítanak. 1485

Hanna rozs vetőmag a legbővebb termő rozsfélése, korán érő, a hűtéstől nem szenved, így nem szorul meg. Nagyobb a szalma és magtermés bármely rozsféléseknél. Erősebb mag után termelve, kirostálva, trüörözve, vetésre elkészítve 1 1/2 frt. Minta kívánatra küldhető Zseny István gazdaságából Halm, Pest megye. 1501

Őszi borsó teljesen tisztázott, mázsakéntizés nélkül együtt 20 kor-ért eladó. Ugron Zoltán Fiátfalva, p. vasút Székelykeresztúr. 1598

Polatsik Béla ur gazdaságában Kötze-Csicsal pályaudvar, míg a kizárólagi, vetés célra kapható bőséges óriás kalászu, nagy bokrosodású magas és erős szalmájú, megdőlésnek ellenálló 75-76 kg. hektoliteresúlyu rozs, vevőzékaiban Kötze-Csicsal állomáshoz 140 kg.-ként 24 koronájával a pénz előzetes beiktatása mellett. 1513

Eladó Pest megyében, vasúti állomástól félórnyira fekvő igen jó talaju 750 m. hold, nagy üvénytermelés, mint állattenyésztésre kiválóan alkalmas birtok. El van látva megfelelő gazdasági épületekkel; az urasági lakás igen kényelmes, mellette parkírozott kert és szőlő. Cím: a kiadóhivatalban. 1551

Káposztarepcze, Don buza elsőrendű minőség kapható Grünwald Sándor Budapest, V., Árpád-utca 9. 1850

700 holdas birtok, ebből 400 hold erdő fasíllománnyal, 100.000 forintért eladó. Österreicher Bernát Nagykanizsa. 1490/c

LEGYEK konyhából, kamrából, mézszárzból, istállóból, vágóhidről biztosan elítélnék, ha a falakat

Légy-Bonodorról

meszeljük. Egy kg. elegendő 25 m² méter falnak, 5 kg. leírással 6 kor. frankó, utánvétellel. Megrendelhető FODOR FERENCZNél, Budapest, VIII. ker., Kisfaludy-u. 40. — Számos elismerőlevél. 6252

A Bellán-féle kővekőtekek a legjobbak és azért, hogy mindkét végén pirosra vannak festve, felülmutathatlan előnyüket is nyújtják más gyártmányokkal szemben.

Árak:

	Szám	Hossza	ab Pakolás	pr 1000 drb
Mindennemű gabonának bekötéséhez	1	150	16.-	
	1a	145	15.50	
	2	150	14.50	
	2	145	14.-	
Tengeriszárnak	2	140	13.50	
	2	130	12.50	
Repce, maglen, magrépa stb. bekötéséhez	3	120	10.-	
	3a	110	8.50	

Egy legjobbkabban lévő (most 3-ik idényben üzemben)

20 HP gőzekekészlet

eladó

és bármikor üzemben megtekinthető. Szives megkeresések „Gözeke 65” jelige alatt e lap kiadóhivatalához küldendők. 1555

Eladó telkek Rákospalotán 293 m² saszadulái 833 m²; gyümölcsösök. Bővebbet BAUER Györgynél, Budapest, VIII., Vas-utca 14. 1409

Fiedler János lenfonógyára

Komárom. vesz

nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Modern ipari kis hűtőgépeket törv. védett „DIADAL” hűtő-berendezéseket felső jégértéssel különlegeseként építenek Dr. Wagner és Társai egy. gyárak m. bet. társ. Budapest, IX., Tindó-u. 3. Wien, IX., Lustkandlg. 18. Elsőrangú referenciákat. Prospektus ingyen és bérmentve. 6588

Széna

préselt állapotban kapható 1516

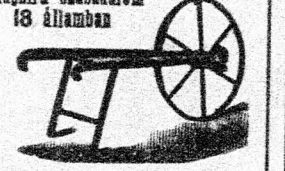
ifj. Widder Herman gabonabizományi cégnél Bpest, V., Dorottya-u. 11.

Benzinmotorok

üzeme egyharmad részre csökkenthető szilvógáz vagy nyersolajüzemre való

átalakítás

folytán. Teljes szavatosság a sikerért. BECK és GERGELY, Budapest, VI., Lomb-utca 29. szám. 6521

Stádel-Torkos földmérő-taliga

kapható Stádel gépgyárban, Győrűt.

Szénát, lóherét, szalmát, zsapot bármily nagy mennyiségben eladok és veszek. Szilasi, Budapest, Rákóczi-utca 63. Telefon 58-93. 1533

Perzselt szalonát, elsőrendű hontesért, szárazsáma és sejtének való szalonát legolcsóbban pontos kiszolgálás mellett szállít Kneek Gábor utóda Debreczeni Lajos, Debreczen. Árjegyzék bérmentve. 1383

Vétel

1 pár gyors ló megvételre keressék, melyek 2 perccen belül futnak. Ajánlatok az ár megjelölésével 2 perccen belül 1534" e lap kiadóhivatalába kérek nek. 1534

Prima réti szénát, lóherét és Thymótfüvet

vesz 6581

legmagasabb árban, készpénzfizetés mellett Fritz Haase Nachf. Berlin, Bernauerstr. 47/c.

Lenmagot

minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett vásárol 6507

Krausz Hugó terméskivitelű üzlet Budapest, V. Szabadság-tér 8

Veszek egy használt, de jó karban lévő benzinmotorát—6 lóerőig. Csikvándi Ernő Ágostonpuszta, a posta Lepsény, Veszprém m. 1522

Csemegeszőlő kerestetik!

Csakis 300-1000 métermázsáig kitevő mennyiségekre ajánlatot kér 1545

Saguly Dániel Nagymaros, Hont m.

Bérlet

Bérbeadó. Ezeres magyar holdnyitkútnómi-nőségű, szépfevű birtok, 130 m. hold dohánytermelésével, a birtokon vasútállomással, Borsodmegyében 1907. év október 1-től hosszabb időre bérbeadó. Részletes felvilágosítással szolgál Vártey Tivadar gazdasági egyetletitár, Miskolc Kossuth-utca 22. 1490

Birtokbérlet. Szolnok Doboka kat. hold, állattenyésztésre kiválóan alkalmas birtok, haszonbérbe adandó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1197

NINCSTÖBBÉ BÜZI

A BONODOR folyadék a legbüzösebb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. Kiegyesulya 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K. (Elegendő 1 évre) 1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Vezérképviselő: 6251

Fodor Ferencz, Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40. — Számos elismerő levél.

Birtokbérlet.

Zólyomvármegyei Garamszeg községben, az országot mellett, a községben vasuti megálló, Besztercebánya és Zólyom városokhoz 1/2 órányira, Garammentén fekvő és házi kezelésben lévő

prima talaju sik birtok

vadászati és halászati joggal hosszabb időre, szeptembertől kezdve bérbeadó. A birtok egy tagban 293.1298 k. hold szántó, 205.1046 k. hold rét, 106.1529 k. hold legelő, 308.188 k. hold erdőből és 2.440 k. holdnyi beltelekből áll. A birtokon külön major. Az erdő csupán mint vadászterület bérbe adatik. Az élőfelszerelés átvehető. A bérlet tárgyát képező gazdaság bármikor megtekinthető. Bővebb felvilágosítást ad

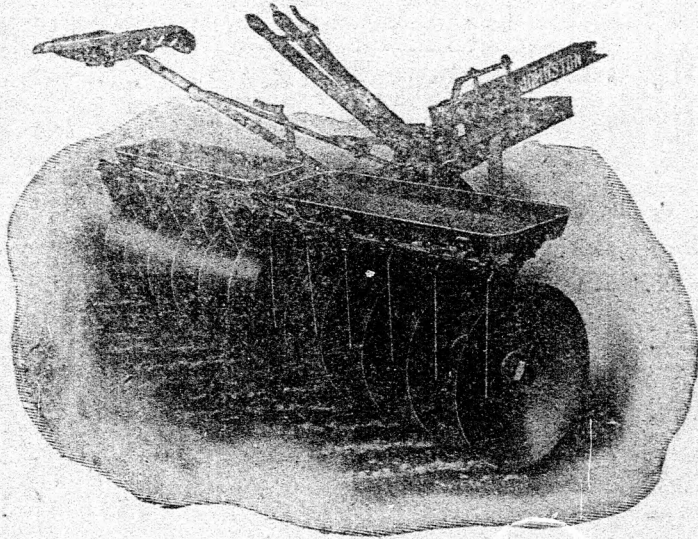
Özv. Hamacsek Heliodorné Garamszeg, u. p. Erdőhádony. 6602

TARLÓHÁNTÁS

a legolcsóbb, legcélszerűbb és legtökéletesebb módon

BÄCHER TÁRCSÁS BORONÁIVAL

végezhető. Teljesítmény 1 pár középerős igáslóval vagy egy pár ökörrel kb. napi hat katasztrális hold. Bächer tárcsás boronája vetőszántás helyett vetés előtt való porhanyításra, továbbá műtrágya bekeverésére is kitűnően beválik.

ACZÉL EKÉK.

Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélanyagból, pánczél aczélkormányokkal, tégelyaczélból készült ekefejjel

egyed-egyetemese és többvasu ekéimet,

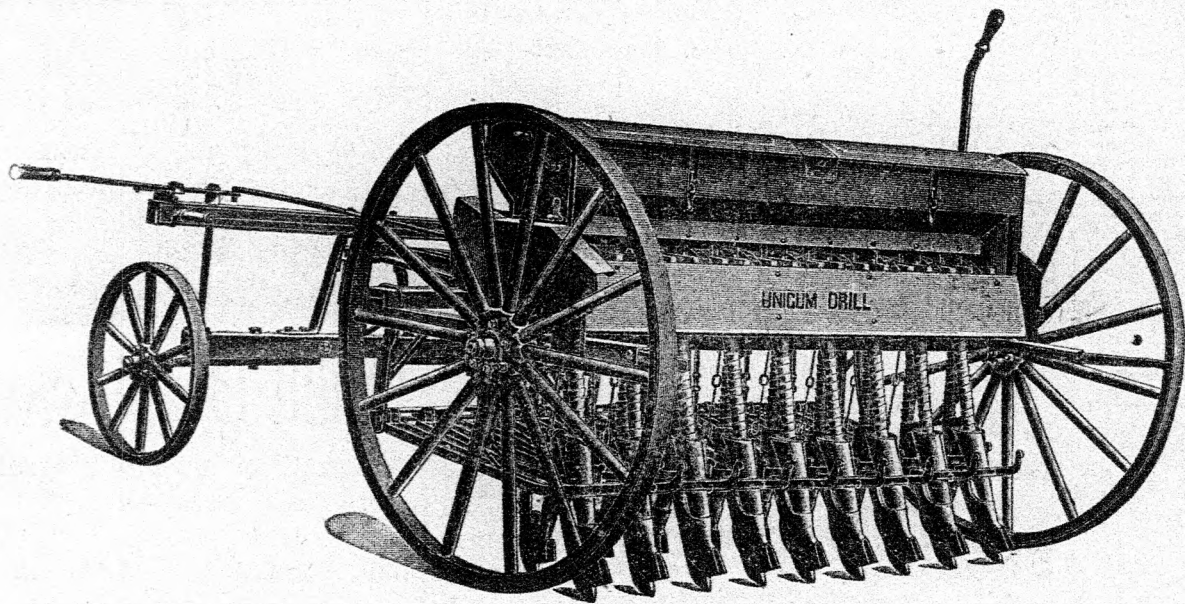
valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI., ker. Nagymező-utca 68. szám.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az „UNICUM-DRILL“

vetőgépek iránt gazdatársainál.

Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI., ker., Nagymező-utca 68. szám.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; éptegy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy a miatti ezimemben forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőszántási vállalkozó BUDAPEST-KELENFÖLD.

A SZEGEDI KENDERFONÓGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Szegeden ajánl évek óta legjobban bevált és a külföldivel legalább is egyenlő minőségű

manila kéveköttőfonalat aratógépekhez,
mint egyedüli hazai gyártmányt

kg-ként körülbelül 300 méter hosszban, métermázsánként 125 korona árban bármely szükségleti állomásra bérmentve szállítva. Ajánl továbbá már évek óta legjobban bevált **gőzke sodronyköteleket,** gazdasági kötélárut, valódi kenderzsákokat, fapecskéket kéveköttőt stb.

Gróf Csáky Vidor körmösi uradalmában

eladó 50 db nyugoti, 74 db magyar, fehér, kitűnő legelőkondícióban levő beállítani való, de jármozásra is alkalmas öt és fél éves tinó. Megkeresések „Uradalmi felügyelőség” Körmösd, u. p. Mezősas, Bihar megye címzendők. 6606

Az „Ujnépi uradalomban“ (u. p. Nagykanizsa) jó tejelő egyedektől származó **vöröstarka telivér simmenthali bikák;** telivér westfalai hussertés kanok és tenyészmalacok, ugyancsak „Hanna“, „Petkusi“ és „Bestehorn“ rozsféleségekből **vetőmag eladó.** 6568

KARTELEN KIVÜLI MŰTRÁGYÁK,

azonnali és őszi szállításra, **répaszelet,** **korpa és összes erőtakarmányok** legolcsóbb napi-árban szerezhetők be a ...

MEZŐGAZDASÁGI ÁRUHITELBANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL

BUDAPEST, V., BATHORY-UTCZA 5. SZÁM

Bankosztály: előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdákknak személyi hitelei kölcsönöket kezes nélkül.

Oszti vetésre ajánljuk — a meddig a készlet tart — az általánosan elterjedt

Diószegi óriási buzánkat

mely számos gazda egybehangzó értesítése és a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia növénykísérleti állomásának több buzafajtával végzett vetési kísérlete szerint úgy szem, mint szalmáhozamra nézve első helyen áll. — **Diószegi Czukorgyár,** Diószeg (Pozsony megye). 6556

X-ik tenyészállatvásár

Bern-Ostermundigen-ben (Schweiz).

1907 augusztus 28—30-ig.

Felhajtás 750 bika a szimmenthali fajtából $\frac{1}{2}$ —3 éves korig. Ezen a svájci állattenyésztési szövetkezet által szervezett kiállítási vásáron a legjobb alkalom nyílik 6583

szimmenthali fajtájú bikák

vásárlásához. Közelebbi felvilágosítással szolgál az üzletvezető **J. Käppeli,** Zollikofen bei Bern.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-gabona-burgonya-faszén-gyapju-

ZSÁK

kazal-repcze-behordási-rostaalj-waggon-

PONYVA

„HUNGÁRIA“ kettős kézi kévekötelek favéggel, Szőlőkötöző fonál kötelek, zsákzsinegek, ló-pokróczok, esomagoló vásznak

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST, Arany-János-utca 10.

Sürgényozim: NARELA BUDAPEST • Vidéki telefoo: 35—92.

Gőzeke-acetylenlámpák

A közelgő idényre tanácsos már most ajánlatért fordulni!

Bárdi József Automobil-Részvénytársasághoz

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. szám, Fővárosi Orfeum mellett.